

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
նշ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

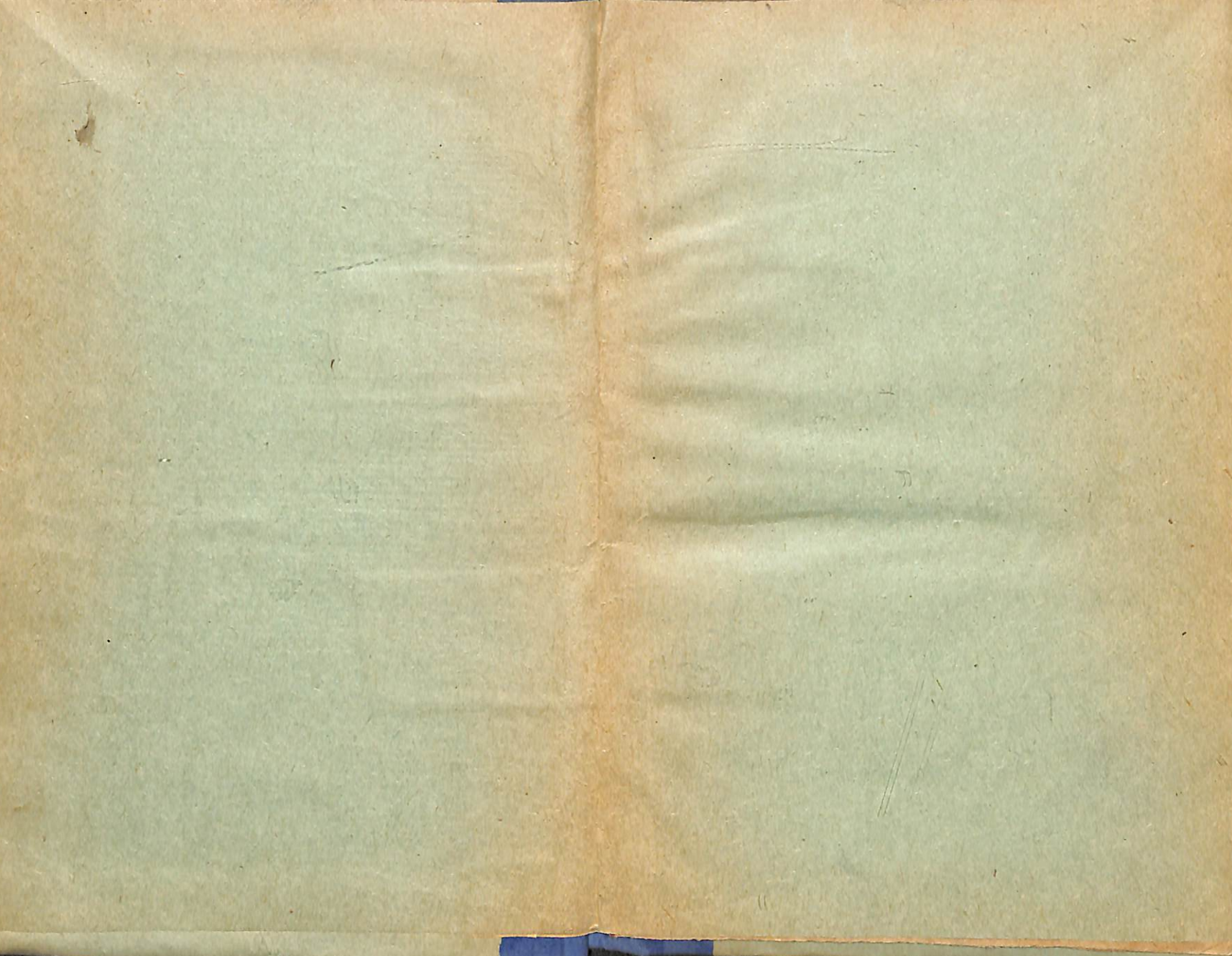
Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

3553

82

PK-13

ՕՍՔԱՐ ՈՒԱՅԼՏ

Ս Ա Լ Ո Մ Է

ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԻՒՆ ՄԷԿ ԱՐԱՐ

43

Ս.ՆՂԻԻՆԵՆ ԲՆԱԳՐԷՆ ԲԱՐԳՄԱՆԵԳ
ՄԱՆՆԻԿ Ռ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

82
ՈՒ-13

Կ. ԳՈՂԻՍ

Ցպագր. Օ. ԱՐԶՈՒՄԱՆ

1922

28 JUN 2005

ԿԻՒԹԷՄՊԵՐԿ ՄԱՏԵՆԱՇՈՐ

№ 2140872009

82
A-13

ՕՍՔԱՐ ՈՒԱՅԼՏ

48

Ս Ա Լ Ո Մ Է

ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԻՒՆ ՄԷԿ ԱՐԱՐ

ԱճՊԻՆԵՆ ԲԼԱՂԷՆ ԲԱՐՁՄԱՆԵՅ
ՄԱՆՆԻԿ Ռ. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

43

Գ. ԳՈՂԻՍ

Տպագր. Օ. ԱՐԶՈՒՄԱՆ

1922

26.08.2013

3553

ՏՊԱՐԱՆ ԵՒ ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ

Օ. ԱՐԶՈՒՄԱՆ

№ 324

23822 59

ՕՍԲԱՐ ՈՒԱՅԼՏ

Ուրիշներու կեանքն ու գործը իրարմէ կը տարբերին յաճախ: Կան որ չքաւոր են, և իրենց երկերուն մէջ ոսկիէ ու բիւրեղէ պայատներ կը բնակին, որ կը մեղանչեն, և սրբութեան բուրումներով կը չրջապատուին, կամ ընդհակառակը կամայ ակամայ խաղաղ կեանք մը կ'ապրին, և արկածներու ու մոլութեանց խօլ արշաւներն ու ջախջախումներն ու թունաւորումները կ'երգեն: Իր՝ նոյն են կեանքն ու գործը և իր կեանքն իր գերազանց երկն է զոր պիտի չկրնար սակայն գրել, այնչափ եղական և ընդհանուր է իր ճոխութեան և վայելքի իրագործումներով, ինչպէս և հուսկ ապա իր խոր ճանաչումովը ցաւին: Ան Օսքար Ուայլտ կոչուեցաւ աշխարհի վրայ, բայց իր միւս անուններն են Արուեստագէտը ամէն բանէ առաջ, Մարդը՝ ամէն բանէ վերջ: >

Լոստոնի մէջ 1890ի ատենները մէկը կ'ապրէր, «ձագուժով Իլլանտացի, հակումով Իտալացի, մաքով Յոյն, բարատոքսով և պլակով Բարիզցի»-ան հեղինակն էր կամ եղաւ Տօրիան Կրեյի նկարին, Դիաւորուքիսներուն, Լորս Արթըր Սեվիլի Ոճիրին, Լիսի Աւիսըլիսի Հովանարին, Իսկալ Անուսինին և ուրիշ հռչակաւոր վէպերու ու թատերախաղերու. փայփայուած ու տօնախմբուած էր մայրաքաղաքին ամէնէն դժուարահաճ ու դժուարաբաց սալօններուն մէջ, «գեղեցիկ Պրիւմէլը» կը կոչուէր

և անոր պէս կ'ապրէր ծախսելով կրկինն իր թա-
 րերգութեանց ներկայացումէն շահած տարեկան
 եօթը-ութ հազար ոսկիին. հասած էր այնպիսի
 դիրքի մը ուր ա'լ ամէն բան կրնար ներել ինք-
 զինքին և երբ, օրինակի համար, լորտուհիի մը
 երկկոյթին կուգար ամէնէն վերջը, բարձրագլուխ
 կը յառաջանար դէպի ամառիտուհին, առանց ոչ
 մէկը բարեւելու, ու կը հարցնէր ամէնէն լսուե-
 լու չափ բարձր ձայնով մը. «Զո՞վ պէտք է ճանչ-
 նամ այստեղ»: Իր համբաւը տարածուած էր Ով-
 կիանոսին միւս եզերքն ալ ուր իր թատերախա-
 ղերէն մէկ քանին ստեղծուած էին և ուր գացեր
 էր գեղադիտական փիլիսոփայութեան վրայ ոչ
 նուազ քան երկու հարիւր բանախօսութիւններ
 ընել: Ըստ թէ հայրն ու մայրը ազնուատոհմ և
 գրագէտ էին իրեն պէս, մասնաւորապէս մայրը,
 Լէտի Ճէյն Ֆրանչիսքա Ուայլտ, Իրլանտացի այն
 նշանաւոր ազգայնական գրողներու և գործիչներու
 հոյլէն ըլլալով որոնք 1850-1890 մտաւորապէս յե-
 ղափոխեցին Վիանայ էրիքը: Այդ մայրը կը մեռ-
 նէր 1896ին, սրտին ցաւէն, մինչ իր որդին կը
 կրէր իր երկու տարուան տաժանակիր աշխատու-
 թեան դատապարտութիւնը Բիտինկի բանտին մէջ:
 Որովհետեւ այս արուեստագէտը, այս ջան-
 սին, այս իշխանը անգլիական ընկերութեան և
 գրականութեան, գահավիժեր էր իր բարձունքէն,
 ամբողջ անգլիացի ժողովուրդին, ամբողջ մարդ-
 կութեան անարգանքին ու ծաղրին նշաւակ դար-
 ձած՝ իր փառքին ու մեծութեան գինը կը վճարէր,
 ոճրագործներուն հետ միասին զնաանի մը խորը

պարկ հիւսելով...: «Թագաւոր էի, մուրացկան
 ըլլալ ուզեցի» կ'ըսէր ետքէն, քառութեանէն յետոյ,
 Բարիզի մէջ, ուր եկած էր պահել անաւոր նաւա-
 բեկութեան մնացորդ իր կեանքին ու հանճարին
 խլեակը, հազիւ դեռ քառասուն տարու: Հոն կը
 մեռնէր, քիչ վերջը, արդարեւ ծիրանեղուրդ ար-
 քայի մը պէս, մահով մը անչուք ու անհասկնա-
 լի, որ սակայն վերստին ծիրանեղուրդը պիտի
 ըլլար իր անունին, այս անգամ վերջնական, ա-
 ռանց ա'լ նոր անկումներու, ստուերատման և նո-
 րէն գահազրկման երկիւղին...:

Իր «ոճիրը» գիտցողները գիտեն և չգիտցող-
 ներուն թողէք չգիտնալ զայն, որպէս զի գէթ ան-
 խառն ըլլայ արուեստագէտին համար հրացքը նո-
 րագարդ իմացականութիւններուն, որպէս զի այն-
 չափ սիրեն զայն՝ որ երբ օր մը գիտնան. կարե-
 նան հասկնալ և ներել, — ներել, ո՛չ, այլ գթա՛լ
 իրեն...:

*
 **

Բայց իր «ոճիրը» իր կեանքին մասը կը կազմէ
 և իր կեանքն՝ իր գործն իսկ է:

«Սալոմեի հեղինակը ամէնէն կատարեալ ու գե-
 րազանց ներկայացուցիչն եղաւ գրականութեան
 մէջ «արուեստը արուեստին համար» վարդապե-
 տութեան» Օքսֆորտի մէջ, ուր կ'ուսանէր և ար-
 դէն մեծ մրցանակ մը կը շահէր իր Բալիկնա քեր-
 թուածով, Օսքար Ուայլտ «ամէնքը կը գայթակ-
 ղեցնէր իր ապրելու շուայլ եղանակով, իր տունին
 չքեղանքով, իր մտաւորական սեթեւեթով և գե-

զագիտական ձեւակացքով, ինչպէս և յանդգնու-
 թեամբն իր գաղափարներուն ի մասին ազատա-
 գրուած կեանքի և արուեստին—գրական, ձեռա-
 կան ու երաժշտական—միջոցներուն, նպատակնե-
 րուն և վախճանին: Կը փափաքէր գլխաւոր քըր-
 մապեան ըլլալ այն մեծ շարժումին որ կը վարուէր
 Բըսքինէն, Բոսէթթիէն, Ուիլերմ Մորիսէն, Պըրն-
 ձոնսէն և ուրիշներէ, կեանքի մէջ հաստատելու
 համար գեղեցկութեան այն տեսական իտէալները
 զորս այնքան մանրախուզօրէն հետաքննած և գե-
 ղեցկօրէն պարզած էր Ուայլթէր Բարէլը: Գեղեց-
 կին էութիւնը, Ուայլտի համար, տարբեր էր ձըշ-
 մարտին ու Բարիին էութենէն, կամ Գեղեցիկն
 ինքնին Բարին ու ձշմարիտն էր միանգամայն,
 որուն պաշտամունքին հաւար արժան էր որ մխա-
 յին բոլոր բուրվառները Խորհուրդին և Շարժման,
 իրենց իրբեւ միակ նպատակ ունենալով աւելցնել
 հաճելի զգայութեանց գումարը: Կեանքին միւս
 բոլոր պահանջներն ու նպատակները ստորադաս-
 ուած ստոր, վայրկեանը իրբեւ վեհապետ հաս-
 տատուած և արուեստն իրբեւ միջոց դրուած ա-
 նոր քով՝ անոր աւելի հոծ և աւելի շքեղ, հաճո
 յանցմանը համար, արուեստ մը այնչափ գեղեցիկ,
 բազմերանգ ու առոյգ սակայն՝ որ կարենայ յա-
 լիտենապէս հմայել բովանդակ շարքը բոլոր անց-
 նող-գացող վայրկեաններուն, ներկային թէ ա-
 պագային... ահա՛ հեթանոս, անայժմէական ու
 անկարելի վարդապետութիւնը Ուայլտի, զոր ուզեց
 գործադրել իր գործին և իր կեանքին մէջ հաւա-
 սարապէս, և որուն չէր կրնար հանդուրժել արդի

աշխարհը: Եւ աշխարհ լուծեց անկէ իր վրէժը,
 ոչ թէ անոր գործէն՝ այլ կեանքէն անոր, որով-
 հետեւ կեանքն անհունօրէն աւելի դիւրարեկ է
 բաղդատարար գործին, որ կը պահէ, անչէջ, գե-
 ղեցկութեան բոցը զոր գերեզմանէն լափուող
 ձեռքը վառեց իր մէջ: Տակաւին շատ քրիստոն-
 եայ այս դարուն մէջ՝ Ուայլտ հեթանոս մըն էր,
 և այս տեսակէտով՝ արդար էր որ ան քաւէր իր
 մեղքը զոր գործած էր իր դարուն իրականու-
 թեանը հանդէպ, ինչպէս որ քաւեց զայն, չարա-
 չար զայն քաւեց:

Բանտէն իր գրած միակ երկին՝ Տե Բրոքուս-
 իսին մէջ, Ուայլտ կը քննէ, կը զննէ ինք-
 զինքը երկար ու քաղցր քննութեամբ մը և այն-
 պիսի խնարհութիւնով մը որ նոր պայծառու-
 թիւններ կը ճաճանչէ իր հոգւոյն մէջ, պայծա-
 ոութիւններ որոնց լոյսին տակ կը տեսնէ ինք-
 զինքն ու մարդկութիւնը ամբողջ, զայն վարող
 զգացումներով որոնք կ'անջատուին, կը մարմնա-
 նան ու հսկայածեւ կարծես կ'երեւնան իրեն, մինչ
 ինք կը խոնարհի ու ծնրադիր կը մնայ անոնց
 անցքին սուջեւ. ետքէն իր արտասուացող գրչով
 փառաւորելու համար զանոնք: Տե Բրոքուսիսիսը
 սապէ՛ս կը սկսի. «Տառապանքը շատ երկար բոպէ
 մըն է, կրնանք միայն հաշուել իր ձեւերն ու ժա-
 մանակազրիւ անոնց վերադարձը: Ժամանակը չի
 յառաջանար մեզի հետ: Կը դառնայ ան: Անիկա
 կը թուի դառնալ ցաւի միակ կեղբոսի մը չուրջ: Անդամալուծող անշարժութիւնը կեանքի մը որուն
 մէն մի պատահարը թափուած է անփոփոխ կա-

ղապարի մը վրայ, այնպէս որ կ'ուտենք, կը
խմենք, կը պառկինք ու կ'աղօթենք, կամ գէթ
կը ծնրադրենք, համաձայն երկաթեայ տարազի
մը անյեղլի օրէնքներուն — այն անշարժ յատկու-
թիւնը որ իւրաքանչիւր օրն իր ամենափոքր ման-
րամասնութիւններով կը նմանեցնէ իր եղբօր, կը
թուի փոխանցուիլ այն արտաքին ոյժերուն՝ որոնց
գոյութեան էութիւնը անդադար փոփոխութիւնն
իսկ է...» :

Կը սպասուի որ ցաւն այսպէս ճանչցած և անով
կատարելագործուած արուեստագէտը, անգամ
մը վերստանալէ ետք իր օրերուն ազատութիւնը,
ինքզինք պիտի տայ նոր աշխատութիւններու՝ ո-
րոնց արդէն այնչափ պէտք ունի իր ցաւող հո-
գին, ինքզինք վերահաստատելու և սփոփելու հա-
մար: Տե Բրոֆուէսիսի ձեռագիրը զրկելով իր բա-
րեկամին՝ Բապէրթ Բոսի, կը գրէր ան. «Այս
զրութիւնը լաւ թուի թէ գէշ՝ նեղ ընաւորու-
թեանց և փակ ուղեղներու, ան լաւ եկաւ ինծի:
Կուրծքս մաքրեցի շատ մը վնասակար նիւթերէ:
Պէտք չունիմ քեզի յիշեցնելու թէ պարզ արտա-
յայտութիւնը արուեստագէտի մը համար կեանքի
գերագոյն և միակ միջոցն է: Այն շատ մը բանե-
րէն որոնց համար շնորհակալութիւն պարտական
եմ կառավարչին, չի կայ բան մը որ այնքան երախ-
տապարտ ընէ զիս՝ որքան քեզի գրելու, և ու-
զածիս չափ երկար գրելու համար ինձ տրուած
արտնօրութիւնը: Մօտ երկու տարիէ ի վեր ապրե-
ցայ դառնութեան յարաճուն բեռով մը, որուն
մեծ մասէն ազատած եմ հիմա: Իմ բանախա պա-

տին միւս կողմը քանի մը խեղճ ու սեւ ծխապատ
ծառեր կան, որոնք ճիշդ այս պահուս բացուելու
վրայ են գրեթէ պռոտ կանանչ բողբոջներով:
Շատ լաւ գիտեմ թէ անոնք ի՛նչ կ'ընեն այդպէս:
Անոնք իրենց արտայայտութիւնը կը գտնեն...»:
Բայց այս տողերը գրող արուեստագէտն այլ ևս
պիտի չկրնար գտնել իր արտայայտութեան միջոցը
այլապէս քան խօսելով ու պատմելով իր նոր և
հին ծանօթներուն, բարիղեան գիշերներու մէջ-
տեղ, իր այն հրաշալի հէքեաթներն որոնց մէկ
փոքր մասը միայն գրի առած էր և որոնց համար
կ'ըսեն զինք այդ օրերուն լսելու բաղձն ունե-
ցողներ թէ ոչինչ կը հաւատարէր զանոնք իր բեր-
նէն լսելու հաճոյքին: Գլելու յոգնութիւնը, կան-
խելով յոգնութիւնն ապրելու, իր մէջը իջած էր
արդէն:

Ուայտի հարուստ երեւակայութիւնը — որ նոր
զգայութիւններով կ'ուզէր աւելի հարստանալ և
իր ոճիւրն ալ ատոր արդիւնք միայն, — կ'ուզէր
հարստութիւն սփռել ամէնուրեք, ինչպէս իր
կեանքին նոյնպէս իր գործերուն մէջ: Իր նախա-
դասութիւններէն իւրաքանչիւրը, ինչպէս կը տես-
նուի ՍԱԼՈՄէին մէջ, մանեակ մը կամ քայո մըն
է երփներփեան ակնախաղ ազունքներու, որոնք
ամենքն ալ հարազատ են և որոնց ներքեւ կը
ցայտէ կաթնաթոյր ողորկ մարմինը գաղափա-
րին: Իր ոճը, գոհարական իր ճոխութեամբն ու
արուեստի իր աւարտուն հրապոյրովը, գաղափա-
րէն առաջ կը գրաւէ ընթերցողին ուշադրութիւ-
նը, կարծես անջատ է գաղափարէն և զայն ծած-

կելով՝ կը թուի զայն փնտռել ապ: Այդ գաղա-
փարը կ'արժէ, թակայն, որ փնտռենք զինք:

Եւ—միշտ ցատկելով կեանքէն գործին և զոր-
ծէն կեանքին այս հրաշագործ մարդուն՝ զոր Աս-
տուած օր մը յանկարծ զրկեց իր ուժէն երբ նոր
հրաշք մը կատարելու վրայ էր—ա՛յն՝ որ հարըս-
տութեան մէջ ծներ ու մեծցեր ու հարստութիւն
չուայլեր էր իր ստեղծելու ու վատնելու բոլոր մի-
ջոցներովը, ան, յանկարծ, գերազոյն հեզնու-
թեամբ մը որ դեռ վրէժն էր աշխարհի, սնանկ
կը հոշակուէր և բանաէն ազատելէն յետոյ ուրիշ
ոչինչ ունէր ապրելու համար բայց եթէ օրական
տասը ֆրանք, զոր իբրեւ պարենագին իրեն կը
հայթայթէր ընտանիքը...: Ուրեմն, ա՛ն, աղքա-
տութենէ մեռաւ, միաժամանակ զգայութեան և
դրամի աղքատութենէ, ա՛ն որ ափերով քաղած
ու նետած էր զանոնք և որոնց մէկէն ի մէկ ցամ-
քած աղբիւրին դիմաց, ա՛լ մեռնելու պէտքն
զգաց ու մեռաւ պարզ, անձայն, խորհրդաւոր
մահով մը:

Եթէ իր փառքի շրջանին մէջ Անգլիացիք ու
Ամերիկացիք սիրեցին զինքը, վեհանձն Ֆրանսան
էր որ իր անպատուութենէն հտքը չափով մը
մխիթարեց զայն և մահէն հտքն ալ վերահաստա-
տեց իր անունին փայլը, աւելի շքեղ քան երբեք
ու վերջնական: Ֆրանսայի ամենամեծ գրագէտ-
ներու և արուեստագէտներու հոյլ մը, Միքայօ,
Բօլ Ատան, Հանրի Եր Բէնեիէ, Պարէս, Ժան Լօ-
րէն—ա՛յնքան նման Ուայլտի—, Բօլ Ֆոր, Մար-
սէլ Պաթիլիպ և Էրնէսթ Լա Փէօնէսը մանաւանդ—

ընդհանրաբար կամ շարունակաբար իրենց համա-
կրութեամբ շրջապատեցին Անգլիոյ ժամանակակից
ամէնէն մեծ արուեստագէտ-գրագէտը և հետեւե-
լով իր դագաղին՝ իրենց անայլայլ յարգանքը
յայտնեցին անոր: Իր բանտարկութեան վաղայա-
ջորդ օրն էր որ Տօրիան Կրեյը կը թարգմանուէր
Փրանսերէնի և բոլորին հիացումը կը գրաւէր,
ինչպէս իր բանտարկութեան միջոցին էր՝ որ նոյն
և ուրիշ գրագէտներու մասնակցութեամբ կը
պատրաստուէր սրտաշարժ հանրագրութիւն մը
Բարիզի մէջ ի նպաստ Ուայլտի ձերբազատման և
կը ներկայացուէր Վիքթօրիա թագուհիին:

Մահէն քանի մը օր առաջ Ուայլտ թողուց
բողոքական կրօնը և կաթոլիկ մկրտուեցաւ և ա-
սիկա անշուշտ վերջին ճիգն էր իր խեղճութեանը՝
Կաթոլիկ Եկեղեցւոյն շքեղութեան մէջ ապաստա-
նելու, անո՛վ հազուելու և այնպէս ներկայանալու
իր դատարին՝ որուն մեծութեան, բարիքներու
ու պատիժներու հարստութեան ուրիշ ամէն ժա-
մանակէ աւելի հաւատացած էր հիմա, ու կ'ուզէր
իր հիւրընկալին արժանի երեւոյթով մը ելլել ա-
նոր առջեւ, զայն յարգելու համար...: Այսպէս
մեռաւ Օսքար Ուայլտ ու անշուշտ արքայութիւն
գնաց՝ որովհետեւ Էրնէսթ Լա Փէօնէսի բառով—
քաւարանը հոս ըրաւ:

ՎԱՀԱՆ ԹԷՐԷՆԱՆ

Ս Ա Լ Ո Մ Է

Ա Ն Ձ Ի Ն Կ

ՀԵՐՈՎԴԷՍ, ՍԱԼՈՄԷ, ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՍՈՒՐԻԱՅԻ,
ՀԵՐՈՎԴԻԱԴ, ԵՈՒԱՆԱՆ, ՄԱՆԿԱԻԿԸ,
ՁԻՆՈՒՈՐԵՆՐ, ՀՅՏԵՒՈՐԴԵՆՐ ԵՒԱՅԼԵ

Տեսարանը կը ներկայացնէ Հերովդէսի պալատին մէջ
խոշոր պատշգամ մը, խնջոյքի սրահին վրայ նայող Մէկ
քանի զինուորներ կրթնած են պատշգամին, Աջ կողմը
հսկայ սանդուխ մը կայ, ծախ կողմը, ետեւօք, հին ջրհոր
մը կանայ պղինձէ որմով մը շրջապատուած: Լուսին կայ:

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՍՈՒՐԻԱՅԻՆ. — Ինչ գեղեցիկ
է Սալոմէ իշխանուհին այս գիշեր:

ՀԵՐՈՎԴԷՍԻ ՄԱՆԿԱԻԿԸ. — Լուսինին նա-
յէ, ինչ տարօրինակ կ'երեւայ լուսինը: Գերեզ-
մանէն ելլող կնոջ մը նման է: Անիկա նման է
մեռած կնոջ մը: Պիտի կարծէիր թէ մեռած բա-
ներ կը փնտռէ ան:

ԵՐ. ՍՈՒՐ. — Այո՛, տարօրինակ դիրք մը
ունի: Անիկա նման է փոքրիկ իշխանուհիի մը որ
կը կրէ դեզին քօղ մը, և որուն ոտքերը արմա-
թէ են: Անիկա նման է իշխանուհիի մը, որուն
ոտքերը փոքրիկ ճերմակ տատրակներ են: Պէտի
կրեւակայէիր թէ կը պարէր ան:

ՀԵՐ. ՄԱՆԿ. — Անիկա նման է կնոջ մը որ մեռած է: Շատ կատաց կը շարժի:

(Աղմուկ դանդիման մեջ)

ԱՌԱՋԻՆ ԶԻՆՈՒՈՐ. — Ի՞նչ աղմուկ է: Ո՞վ են մոնչող այդ վայրի կենդանիները:

ԵՐԿՐՈՐԴ ԶԻՆՈՒՈՐ. — Հրեաներն են: Միշտ այդպէս են: Իրենց կրօնքին վրայ կը վիճին:

ԱՌ. ԶԻՆ. — Ի՞նչու իրենց կրօնքին վրայ կը վիճին:

ԵՐԿ. ԶԻԿ. — Ձեմ կարող ըսել: Միշտ այդպէս կ'ընեն: Փարիսեցիները, օրինակի համար, կ'ըսեն թէ հրեշտակներ կան, և Սաղուկեցիները կը յայտարարեն թէ հրեշտակներ գոյութիւն չունին:

ԱՌ. ԶԻՆ. — Ես կը կարծեմ թէ ծաղրելի է այդ տեսակ բաներու վրայ վիճիլը:

ԵՐ. ՍՈՒՐ. — Ի՞նչ գեղեցիկ է Սալոմէ իշխանուհին այս գիշեր:

ՀԵՐ. ՄԱՆԿ. — Միշտ անոր կը նայիս: Շատ կը նայիս դուն անոր: Վտանգաւոր է մարդոց այդպէս նայիլը: Սարսափելի բան մը կարող է պատահիլ:

ԵՐ. ՍՈՒՐ. — Շատ գեղեցիկ է այս գիշեր:

ԱՌ. ԶԻՆ. — Թագաւորը մռայլ կ'երեւայ:

ԵՐԿ. ԶԻՆ. — Այո, մռայլ կ'երեւայ:

ԱՌ. ԶԻՆ. — Բանի մը կը նայի:

ԵՐԿ. ԶԻՆ. — Մէկու մը կը նայի:

ԱՌ. ԶԻՆ. — Որո՞ւ կը նայի:

ԵՐԿ. ԶԻՆ. — Ձեմ կ'ընար ըսել:

ԵՐ. ՍՈՒՐ. — Ի՞նչքան տժգոյն է իշխանու-

հին: Երբեք այդքան տժգոյն տեսած չեմ զայն: Անիկա կը նմանի ճերմակ վարդի մը շուքին՝ արծաթ հայելիի մը մէջ:

ՀԵՐ. ՄԱՆԿ. — Պէտք չէ որ անոր նայիս դուն. խիստ շատ կը նայիս դուն անոր:

ԱՌ. ԶԻՆ. — Հերովդէիան թագաւորին բաժակը լեցուց:

ԱՌԱՋ. ԿԱՊԱԴՈՎԿԻԱՑԻ. — Այդ է Հերովդէադ թագուհին, ան որ մարգարիտներէ զարդարուած սև խոյր մը դրած է, և որուն մազերուն վրայ կապոյտ փռչի է ցանցնուած:

ԱՌ. ԶԻՆ. — Այո՛, այդ է Հերովդէադը, թագաւորին կինը:

ԵՐԿ. ԶԻՆ. — Թագաւորը գինի շատ կը սիրէ: Երեք տեսակ գինիներ ունի ան: Մէկը բերուած Սամոթրակէ կղզիէն և որ ծիրանեգոյն է ինչպէս կեսարին վերարկուն:

ԿԱՊԱԴՈՎԿԻԱՑԻՆ. — Երբեք չեմ տեսած ես կեսարը:

ԵՐԿ. ԶԻՆ. — Միւս տեսակը Կիպրոս կոչուած քաղաքէ մը բերուած է, և որ ոսկիի պէս դեղին է:

ԿԱՊԱԴ. — Կը սիրեմ ես ոսկին:

ԵՐԿ. ԶԻՆ. — Եւ երրորդը Սիկիլիայի գինի մըն է: Այդ գինին արիւնի պէս կարմիր է:

ՆՈՒՊԻԱՑԻՆ. — Իմ երկիրիս Աստուածները արիւն շատ կը սիրեն: Տարին երկու անգամ անոնց զոհ կ'ընենք երիտասարդներ և աղջիկներ. յիսուն երիտասարդ և հարիւր աղջիկ: Բայց, երեւի երբէք բաւական չենք տար իրենց, որովհետեւ շատ դաժան են անոնք մեզի հետ:

ԿԱՊԱԴ. — Ի՞մ երկիրիս մէջ Աստուածներ մնացած չեն: Հոովմէացիները զանոնք դուրս վտարեցին: Ոմանք կ'ըսեն թէ լեռներուն մէջ պահոււրած են անոնք, բայց ես չեմ հաւատար ատոր: Երեք գիշերներ լեռներուն վրայ անցուցի փնտռելով զանոնք ամէն տեղ: Չի գտայ զանոնք:

Եւ վերջապէս իրենց անուններովը կանչեցի և անոնք չեկան: Կը կարծեմ թէ մեռած են:

ԱՌ. ՁԻՆ. — Հրեաները կը պաշտեն Աստուած մը զոր դուք չէք կարող տեսնալ:

ԿԱՊԱԴ. — Ձեմ կարող հասկնալ ես այդ:

ԱՌ. ՁԻՆ. — Էապէս, անոնք կը հաւատան միայն այն բաներուն զորս դուք չէք կարող տեսնել:

ԿԱՊԱԴ. — Ատիկա բոլորովին ծաղրելի կը թուի ինձի:

ԵՌՔԱՆԱԱՆԻ ՁԱՅՆԸ. — Ինէ վերջը պիտի գայ ինձմէ աւելի զօրեղ մը: Ես արժանի չեմ քակելու անոր կօշիկին կապերը: Երբոր գայ ան, մենաւոր վայրերը ուրախանան պիտի: Անոնք պիտի ծաղկին շուշանի պէս: Կոյրերուն աչքերը լոյսը պիտի տեսնեն, և խուլերուն ականջները պիտի բացուին: Նորածին մանուկը իր ձեռքը պիտի դնէ վիշապին որջին վրայ, և առիւծները պիտի առաջնորդէ անոնց զօրութեամբը:

ԵՐԿ. ՁԻՆ. — Ըսէ որ լռէ: Այս մարդը ծիծաղելի բաներ կ'ըսէ միշտ:

ԱՌ. ՁԻՆ. — Ոչ, ոչ: Անիկայ սուրբ մարդ մըն է: Եւ շատ ալ քաղցր է: Ամէն օր կըր ուտելու բան տամ իրեն, չնորհակալ կ'ըլլայ ինձի:

ԿԱՊԱԴ. — Ո՞վ է այդ մարդը:

ԱՌ. ՁԻՆ. — Մարգարէ մը:

ԿԱՊԱԴ. — Ի՞նչ է անունը:

ԱՌ. ՁԻՆ. — Եօքանաան:

ԿԱՊԱԴ. — Ո՞ւրկէ կուգայ:

ԱՌ. ՁԻՆ. — Անապատէն, ուրտեղ կերակրուեցաւ մրտենիներով և վայրի մեղրով: Ուղտի մաղով հագուած էր ան և իր մէջքին վրայ կաշիէ գօտի մը ունէր: Անոր տեսքը շատ ահաւոր էր: Մեծ բազմութիւն մը կը հետեւէր անոր: Մինչեւ իսկ աշակերտներ ունէր ան:

ԿԱՊԱԴ. — Ի՞նչ բանի մասին կը խօսի:

ԱՌ. ՁԻՆ. — Ձենք հասկնար երբեք: Երբեմն ահաւոր բաներ կ'ըսէ, բայց անկարելի է հասկնալ թէ ի՞նչ կ'ըսէ:

ԿԱՊԱԴ. — Կարելի՞ է տեսնալ անիկա:

ԱՌ. ՁԻՆ. — Ո՛չ, թագաւորը արգելած է:

ԵՐ. ՍՈՒՐ. — Իշխանուհին իր դէմքը պահեր է իր հովահարին ետեւը: Իր ճերմակ պզտիկ ձեռքերը կը թրթռան տատարկներու նման որոնք դէպի իրենց բոյները կը թռչին: Անոնք ճերմակ թիթեռնիկներու նման են: Անոնք ճիշտ ճերմակ թիթեռնիկներու նման են:

ՀԵՐ. ՄԱՆԿ. — Քեզ ի՞նչ ատիկայ: Ի՞նչու դուն անոր կը նայիս: Պէտք չէ որ դուն անոր նայիս... ահաւոր բան մը կարող է պատահիլ: (Ձրհորը ցոյց տալով) Ի՞նչ տարօրինակ բանտ:

ԵՐԿ. ՁԻՆ. — Հին ջրամբար մըն է:

ԿԱՊԱԴ. — Հի՛ն ջրամբարը: Ես հակառակ պէտք է ըլլայ:

Սպարմե

23822-5
22852

ԵՐ. ԶԻՆ. — Օհ, ոչ: Օրինակի համար, թագաւորին երէց եղբայրը, Հերովդէի թագուհիին առաջին ամուսինը հոն բանտարկուած մնաց տասնորկու տարիներ: Զի մեռաւ հոն: Տասերկու տարիներէ վերջ պէտք եղաւ խեղդել զայն:

ԿԱՊԱԳ. — Խեղդել: Ո՛վ համարձակեցաւ ընել այդ բանը:

ԵՐԿ. ԶԻՆ. — (Մատուր ցոյց տալով ահագին խափշիկ մը) Սա մարդը, Նասամար:

ԿԱՊԱԳ. — Զի վախցա՞ւ:

ԵՐԿ. ԶԻՆ. — Օհ, թագաւորը մատանին զրկեց անոր:

ԿԱՊԱԳ. — Ի՞նչ մատանի:

ԵՐԿ. ԶԻՆ. — Մահուան մատանին. անոր համար անիկա չի վախցաւ:

ԿԱՊԱԳ. — Բայց ատով հանդերձ անուելի բան է թագաւոր մը խեղդելը:

ԱՌ. ԶԻՆ. — Ի՞նչու համար: Թագաւորներն ալ մէկ վիզ ունին, բոլոր ուրիշ մարդոց պէս:

ԿԱՊԱԳ. — Ես անուելի կը գտնեմ այդ:

ԵՐ. ՍՈՒՐ. — Իշխանուհին կը կանգնի. սեղանը կը թողու: Շատ յուզուած կ'երեւայ: Ախ, դէպի մեզի կուգայ: Ինչքան տոգոյն է ան: Երբեք այդքան տոգոյն տեսած չէի զինքը:

ՀԵՐ. ՄԱՆԿ. — Մի՛ նայիր անոր: Կ'աղաչեմ քեզի որ չի նայիս դուն անոր:

ԵՐ. ՍՈՒՐ. — Անիկայ նման է մոլորած տառարակի մը... անիկայ նման է նարկիսի մը որ հովին մէջ կը դողդղայ... անիկա նման է արծաթէ ծաղիկի մը:

(Սարսուհեմ ներս կը մտնայ)

ՍԱՀՈՄԷ. — Պիտի չի մնամ ես հոն: Չեմ կրնար մնալ: Ինչո՞ւ համար թագաւորը ամբողջ ժամանակը ինծի կը նայի երեբացող կոպերուն ներքեւի իր խուրդի աչքերովը: Տարօրինակ բան է որ իմ մօրս ամուսինը ինծի նայի այդպէս: Չեմ գիտեր թէ ի՞նչ է ատոր նշանակութիւնը: Իրաւ, այո՛, գիտեմ ես այդ:

ԵՐ. ՍՈՒՐ. — Նոր թողուցիք խնջոյքը. իշխանուհի:

ՍԱՀՈՄԷ. — Ի՞նչ անուշ է օդը այստեղ: Ես կրնամ չնչիւ այստեղ: Ներսը կան Հրեաներ Երուսաղէմէն՝ որոնք զիրար կտոր կտոր կը պատառեն իրենց ապուշ ծէսերուն համար, կան բարբարոսներ որոնք կը խմեն ու կը խմեն, և իրենց գինին գետնին վրայ կը թափեն, և կան Յոյներ Զմիւռնիայէն, ներկուած աչքերով և ներկուած այտերով և զանգուրուած ու զայրուած մազերով, և կան լուռ, նրբամիտ Եգիպտացիներ երկար յասակաքարի եղունգներով և շիկորակ վերարկուենքերով, և կան Հռովմայեցիներ կոշտ ու կոպիտ, իրենց անձոռնի կործարանութիւններով միատեղ: Ախ, ինչքան կ'ատեմ Հռովմայեցիները: Անտաշ և հասարակ են և ինքզինքնուն կուտան ազնուական պատրիկներու ձեւեր:

ԵՐ. ՍՈՒՐ. — Կը փափաքե՞ք նստիլ իշխանուհի:

ՀԵՐ. ՄԱՆԿ. — Ինչո՞ւ կը խօսիս անոր հետ: Ինչո՞ւ կը նայիս դուն անոր: Ախ, սարսափելի բան մը պիտի պատահի:

ՍԱԼՈՄԷ.— Ի՞նչ աղուոր է լուսինը տեսնալ: Անիկա կը նմանի փոքրիկ լուսայի մը, պիտի կարծէիր թէ անիկայ փոքրիկ արծաթ ծաղիկ մըն է: Լուսինը սառն և անբիծ է: Վստահ եմ թէ անիկա կոյս է. անիկա ունի կոյսի մը գեղեցկութիւնը: Այո, կոյս է անիկա: Անիկա երբեք չէ պղծած իր անձը: Անիկա երբեք իր անձը մարդոց չէ յանձնած, միւս աստուածունհներուն պէս:

ԵՌՔԱՆԱՍՆԻ ՉԱՅՆԸ.— Տէրը եկած է: Որդի մարդոյն եկած է: Մարդածիբը գետերուն մէջ պահուրտած են, և յուշկապարիկները թողած են գետերը, և պառկած են անտառներու սաղարթներուն ներքեւ:

ՍԱԼՈՄԷ.— Ո՞վ է ան որ աղաղակեց: **ԵՐԿ. ՉԻՆ.**— Մարգարէն է, իշխանուհի:

ՍԱԼՈՄԷ.— Ա՛խ, Մարգարէն: Ան, ուրկէ թագաւորը կը վախնայ:

ԵՐԿ. ՉԻՆ.— Այդ մասին բան չենք գիտեր, իշխանուհի: Եոքանաան մարգարէն էր որ աղաղակեց:

ԵՐ. ՍՈՒՐ.— Հաճելի կ'ըլլայ ձեզի, եթէ բերել տամ ձեր պատգարակը, իշխանուհի: Գիշերը գեղեցիկ է պարտէզին մէջ:

ՍԱԼՈՄԷ.— Անիկա առեւելի բաներ կ'ըսէ իմ մօրս վրայ, այնպէս չէ՛:

ԵՐԿ. ՉԻՆ.— Երբեք չենք հասկնար թէ ի՞նչ է ըսածը, իշխանուհի:

ՍԱԼՈՄԷ.— Այո, առեւելի բաներ կ'ըսէ անոր վրայ:

(Գնդի մը ներս կը մտնէ)

ԳԵՐԻՆ.— Իշխանուհի, թագաւորը կը խնդրէ որ խնջոյքին վերադառնաք:

ՍԱԼՈՄԷ.— Ձի պիտի երթամ: **ԵՐ. ՍՈՒՐ.**— Ներեցէք ինձի, իշխանուհի, բայց եթէ չի վերադառնաք աղէտք մը կարող է պատահիլ:

ՍԱԼՈՄԷ.— Ե՛ր մարդ մըն է այս մարգարէն: **ԵՐ. ՍՈՒՐ.**— Իշխանուհի, լաւագոյն է որ ներս վերադառնաք: Թոյլատրեցէք որ ձեզ ներս առաջնորդեմ:

ՍԱԼՈՄԷ.— Այս մարգարէն... ձեր մարդ մըն է:

ԱՌ. ՉԻՆ.— Ոչ, իշխանուհի, անիկա երիտասարդ մըն է:

ԵՐԿ. ՉԻՆՈՒՌ.— Չես կրնար վստահ ըլլալ: Կան որ կ'ըսեն թէ անիկայ Եղիան է:

ՍԱԼՈՄԷ.— Ո՞վ է Եղիան: **ԵՐԿ. ՉԻՆ.**— Այո երկրին մէկ շատ հին մարգարէն է, իշխանուհի:

ԳԵՐԻՆ.— Ի՞նչ պատասխան պէտք է որ տամ թագաւորին իշխանուհիէն:

ԵՌՔԱՆԱՍՆԻ ՉԱՅՆԸ. Դուն ուրախ մի ըլլար, ով Պաղեստինի երկիր, որովհետեւ զաւազանը անոր որ քեզի զարկաւ, կոտորած է: Որովհետեւ օձի մը սերմէն յառաջ պիտի գայ սրբազգեաց մը, և այն որ իրմէ ծնած է, թռչունները պիտի գիշատէ:

ՍԱԼՈՄԷ.— Ի՞նչ տարօրինակ է անոր ձայնը: Պիտի ուզէի խօսիլ ես անոր հետ:

ԱՌ. ՉԻՆ.— Կը վախնամ որ անկարելի ըլլայ այդ, իշխանուհի: Թագաւորը չուզեր որ մէկը խօսի անոր հետ: Մինչև իսկ արգիլած է որ քահանայապետը խօսի անոր հետ:

ՍԱԼՈՄԷ. — Ես կը փափաքիմ խօսիլ անորհետ:

ԱՌ. ՁԻՆ. — Անկարելի է, իշխանուհի:

ՍԱԼՈՄԷ. — Պիտի խօսիմ անոր հետ:

ԵՐ. ՍՈՒՐ. — Լաւագոյն պիտի չըլա՞ր խըն-
չոյքին վերադառնալ:

ՍԱԼՈՄԷ. — Բերէ՛ք այդ մարգարէն:

(Գերիկն դուրս կ'ելնէ)

ԱՌ. ՁԻՆ. — Չենք համարձակիր, իշխա-
նուհի:

ՍԱԼՈՄԷ (մօտենալով ցրհորին եւ նայելով մեջը).

— Ի՞նչ սեւ է, հոն վարը: Սարսափելի բան ըլլա-
լու է այդքան սեւ հորի մը մէջ լինելը: Անիկա
գերեզմանի մը պէս է... (զինուորներուն) Ձի լսե-
ցի՞ք զիս: Դուրս բերէ՛ք մարգարէն: Կ'ուզեմ
տեսնել զինքը:

ԵՐԿ. ՁԻՆ. — Իշխանուհի՛, կ'ազդերսեմ ձեզի,
մի՛ պահանջէք այդ մենէ:

ՍԱԼՈՄԷ. — Ձիս կ'սպասցնէ՛ք:

ԱՌ. ՁԻՆ. — Իշխանուհի, մեր կեանքերը
ձեզի կը պատկանին, բայց չենք կարող ընել այն
ինչ որ դուք ուզեցի՛ք մենէ: Եւ իրաւ ալ, մենէ
չէ որ դուք պէտք է ուզէք այդ բանը:

ՍԱԼՈՄԷ (Նայելով երիսասարդ Սուրիացիին).
— Ա՛հ:

ՀԵՐ. ՄԱՆԿ. — Ա՛հ, ի՛նչ պիտի պատահի:
Վստահ եմ թէ դժբաղդութիւն մըն է որ պիտի
պատահի:

ՍԱԼՈՄԷ (երթալով երիսասարդ Սուրիացիին
մօտ). — Դուն պիտի ընես այս բանը ինձի համար,
այնպէս չէ՞, Նարապոդ: Դուն պիտի ընես այս

բանը ինձի համար: Ես բարի եղած եմ քեզի:
Դուն պիտի ընես այս ինձ համար: Ես կ'ուզեմ
միայն տեսնել այս տարօրինակ մարգարէն: Մար-
դիկ այնքան շատ են խօսած անոր վրայ: Շատ
անգամներ լսած եմ թագաւորին անոր վրայ խօ-
սիլը: Կարծեմ որ կը վախնայ անկէ: Դո՞ւն ալ,
մինչեւ իսկ դո՞ւն ալ կը վախնաս անկէ, Նարա-
պոդ:

ԵՐԻՏ. ՍՈՒՐ. — Ես չեմ վախնար անկէ,
իշխանուհի. մարդ չկայ ուրկէ վախնամ ես: Բայց
թագաւորը պաշտօնապէս արգելած է որ ոեւէ
մարդ վեր վերցնէ այս ջրհորին կափարէջը:

ՍԱԼՈՄԷ. — Դուն պիտի ընես այս բանը ինձի
համար, Նարապոդ, և վաղը երբ էս իմ պատգա-
րակիս մէջ անցնիմ կուռքեր ծախողներու մայրա-
դուռին ներքեւէն, քեզ համար գետին պիտի
թողնեմ փոքրիկ ծաղիկ մը, փոքրիկ կանաչ ծա-
ղիկ մը:

ԵՐԻՏ. ՍՈՒՐ. — Իշխանուհի, չե՛մ կարող,
չե՛մ կարող:

ՅԱԼՈՄԷ (ժպտելով). — Դուն պիտի ընես այս
բանը ինձի համար Նարապոդ: Գիտես թէ դուն
պիտի ընես այս բանը ինձի համար: Երբ վաղը
ես անցնիմ իմ պատգարակիս մէջ կուռք գնողնե-
րու կամուրջին քովէն, ես քեզի պիտի նայիմ
մուսկինէ քողերուն մէջէն, ես քեզի պիտի նայիմ,
Նարապոդ, և կրնայ ըլլալ որ պիտի ժպտիմ ես
քեզի: Նայէ՛ ինձ, Նարապոդ, նայէ՛ ինձի: Ա՛հ,
գիտես թէ դուն պիտի ընես ինչ որ ես կ'ուզեմ
քնէ: Լաւ գիտես դուն այդ... ես գիտեմ թէ
դուն պիտի ընես այս բանը:

ԵՐ. ՍՈՒՐ (նշան ընկելով երրորդ գինուորին).
— Թող Մարգարէն յառաջ գայ... Սալումէ իշխա-
նուհին կը փափաքի տեսնել զինքը:

ՍԱԼՈՄԷ.— Ա՛հ...

ՀԵՐ. ՄԱՆԿ.— Օհ ինչքան տարօրինակ կ'ե-
րեւայ լուսինը: Պիտի կարծէիք թէ անիկա ձեռքն
է մեռած կնոջ մը որ ջանք կ'ընէ ինքզինքը ծած-
կել պատանքներու մէջ:

ԵՐ. ՍՈՒՐ.— Այո, տարօրինակ տեսք մը
ունի ան: Անիկա կը նմանի փոքրիկ իշխանուհիի
մը որուն աչքերը եբննոսէ են: Մուսլինէ ամպե-
րուն մէջէն փոքրիկ իշխանուհիի մը պէս կը ժպտի
ան:

(Մարգարեկն դուրս կ'ելնէ քհորեկն: Սալումեկն անոր
կը նայի եւ դանդաղօրէն ետեւ կ'երթայ:)

ԵՈՒՔԱՆԱԱՆ.— Ո՛ւր է ան որուն գարշանք-
ներուն բաժակը լեցուն է հիմա: Ո՛ւր է ան որ
արծաթէ հագուստի մը մէջ օր մը պիտի մեռնի
բոլոր ժողովուրդներուն առջև: Թող լսէ, դէպ
յառաջ գայ որպէս զի լսէ ձայնը անոր՝ որ աղա-
ղակեց դատարկ վայրերուն և թագաւորներու
տուններուն մէջ:

ՍԱԼՈՄԷ.— Որո՞ւ համար կը խօսի:

ԵՐ. ՍՈՒՐ.— Երբեք չէ կարելի ըսել իշխա-
նուհի:

ԵՈՒՔԱՆԱԱՆ.— Ո՛ւր է այն կինը որ պատե-
րուն վրայ մարդոց պատկերներ նկարուած տես-
նելով, տեսնելով Քաղկեդոնցիներուն պատկեր-
ները գունազարդուած, իր աչքերուն ցանկու-
թեանը անձնատուր եղաւ, և դեսպաններ զրկեց
դէպի Քաղկեդոն:

ՍԱԼՈՄԷ.— Մօրս վրայ է որ կը խօսի:

ԵՐԻՏ. ՍՈՒՐ.— Օ՛, ոչ, իշխանուհի:

ՍԱԼՈՄԷ.— Այո՛, իմ մօրս վրայ է որ կը
խօսի,

ԵՈՒՔԱՆԱԱՆ.— Ո՛ւր է այն կինը որ իր անձը
տուաւ Ասորեստանի նաւապետներուն, որոնք Ա-
սորեստանի անգարդ չեղջեր ունին իրենց մէջքին
և գուլխերնուն վրայ խոյրեր զանազան գոյններով:
Ո՛ւր է այն կինը որ իր անձը տուաւ Եգիպտոսի
երիտասարդներուն, որոնք ազնիւ կտուէ հագ-
ուած են և ծիրանիով, որոնց վահանները ոսկեայ
են, որոնց սաղաւարտները արծաթէ են, որոնց
մարմինները հզօր են: Ըսէք, թող կանգնի իր
գարշանքներու անկողինէն, իր ազգապղծութեան
անկողինէն, որպէսզի լսէ խօսքերը անոր որ տի-
րոջը ճամբան կը պատրաստէ, որպէս զի զզջալ
տայ անոր՝ իր մեղքերուն համար: Թէեւ անիկա
երբեք պիտի չզղջայ, այլ Եւթգին պիտի փարի
իր գարշանքներուն. ըսէք, թող գայ, որովհետեւ
անոր տէրը իր ձեռքին մէջ ունի իր հովհանորը:

ՍԱԼՈՄԷ.— Բայց անաւոր է այս մարդը:

ԵՐ. ՍՈՒՐ.— Մի մնաք այստեղ իշխանուհի,
կը պաղատիմ ձեզի:

ՍԱԼՈՄԷ.— Ա՛հնէն աւելի անոր աչքերն են
անաւոր: Անոնք նման են Տիւրական գորգի մը
վրայ բանուած սեւ ծակերու որոնք ջահերով են
այրուած. Անոնք նման են քարայրներու ուր վի-
շապներ կը բնակին: Անոնք նման են Եգիպտոսի
քարայրներուն, որոնց մէջ վիշապները իրենց որ-
ջերը կը շինեն: Անոնք նման են առասպելական

լուսիններով յուզուած սեւ լիճերու... կը կարծէք
թէ պիտի խօսի՞ դարձեալ:

ԵՐ. ՍՈՒՐ — Հոս մի մնաք, իշխանուհի:

ՍԱԼՈՄԷ. — Ինչքան հատած է ան: Անիկա
նման է բարակ փղոսկրէ արձանի մը: Անիկա ար-
ծաթէ պատկերի մը նման է: Վստահ եմ թէ ան
սուրբ է ինչպէս լուսինը: Անիկա լուսնի շողի մը
նման է, անիկայ նման է արծաթէ նետի մը: Անոր
մարմինը պէտք է փղոսկրի պէս զով ըլլայ: Կ'ու-
զէի աւելի յօտէն նայիլ ես անոր:

ԵՐ. ՍՈՒՐ. — Ոչ, ոչ, իշխանուհի:

ՍԱԼՈՄԷ. — Աւելի յօտէն պէտք է նայիմ
անոր:

ԵՐ. ՍՈՒՐ. — Իշխանուհի, իշխանուհի:

ԵՌՔԱՆԱՍՆ. — Ո՞վ է այս կինը որ ինծի կը
նայի: Ինչո՞ւ համար պիտի ինծի նայի ոսկի աչ-
քերով իր ոսկեզօծեալ արտեւանունքներուն ներ-
քուէն: Ես չեմ գիտեր թէ ո՞վ է ան: Ես չեմ ու-
զեր գիտնալ թէ ո՞վ է ան: Ըսէք, թող երթայ:
Իրեն չէ՞ որ ես պիտի ուզէի խօսիլ:

ՍԱԼՈՄԷ. — Ես Սալոմէն եմ, Հերովդիաի
դուստրը, Յուդայի երկրին իշխանուհին:

ԵՌՔԱՆԱՍՆ. — Ե՛տ, Դուստր Բարեղոնի: Մի
մօտենար տիրօջը ընտրեալին: Քու մայրդ լիցու-
ցած է աշխարհը իր ոճիրներուն գինիովը, և իր
մեղքերուն աղաղակը հասած է Աստուծոյ ականջ-
ներուն:

ՍԱԼՈՄԷ. — Դարձեալ խօսէ, Եռքանաան,
քու ձայնդ գինի է ինծի համար:

ԵՌՔԱՆԱՍՆ. — Իշխանուհի, իշխանուհի, իշ-
խանուհի:

ՍԱԼՈՄԷ. — Դարձեալ խօսէ: Դարձեալ խօսէ,
Եռքանաան, և ըսէ ինծի թէ ի՛նչ պէտք է որ ը-
նեմ ես:

ԵՌՔԱՆԱՍՆ. — Դո՛ւստր Սողոմի, մի՛ մօտե-
նար ինծի: Բայց քօղով մը դէմքդ ծածկէ, և
մոխիր թափէ գլխուդ վրայ, և անապատը գնայ
և մարդոյ որդին փնտռէ:

ՍԱԼՈՄԷ. — Ո՞վ է մարդոյ որդին: Ան ալ
նոյնքան գեղեցիկ է որքան ես դուն, Եռքա-
նաան:

ԵՌՔԱՆԱՍՆ. — Ետեւս անցիր: Պալատին մէջ
ես կը լսեմ բարախուհը մահուան հրեշտակին թե-
ւերուն:

ԵՐ. ՍՈՒՐ. — Իշխանուհի, կը պաղատիմ
ձեզի որ ներս երթաք:

ԵՌՔԱՆԱՍՆ. — Ո՞վ Աստուծոյ հրեշտակ, ին-
չո՞ւ հոս ես քու սուրովդ: Ո՞վ կը փնտռես դուն
այս պիղծ պալատին մէջ: Տակաւին հասած չէ
օրը անոր որ պիտի մեռնի արծաթէ հագուստի
մը մէջ:

ՍԱԼՈՄԷ. — Եռքանաան:

ԵՌՔԱՆԱՍՆ. — Ո՞վ է որ խօսեցաւ:

ՍԱԼՈՄԷ. — Եռքանաան, ես սիրուհին եմ
քու մարմինիդ: Քու մարմինդ սպիտակ է նման
դաշտի մը շուշաններուն զոր հնձողը երբեք չէ
հնձած: Քու մարմինդ սպիտակ է նման լեռներու
ձիւներուն, այն ձիւներուն որոնք Յուդայի լեռ-
ներուն վրայ են, և որոնք վար կուգան դէպի
ձորերը: Վարդերը Արարիոյ թագուհիին պարտէ-
զին այնքան սպիտակ չեն որքան քու մարմինդ:

Ոչ վարդերը Արաբիոյ թագուհիին պարտէզին, Արաբիոյ թագուհիին համեմներու բուրումնաւէտ պարտէզին, և ոչ արշալոյսին ոտքերը երբ կը ճառագայթեն տերեւներուն վրայ, և ոչ ալ լուսնին լանջքը երբ անիկա կը պառկի ծովուն լանջքին վրայ: Աշխարհին մէջ չկայ բան մը այնքան սպիտակ որքան քու մարմինդ: Թող որ դպչի՛մ քու մարմինիդ:

ԵՌՔԱՆԱԱՆ. — Ես դուստր Բարելոնի: Աշխարհին վրայ չարիքը կտոջ ձեռքով է որ եկաւ: Մի խօսիր ինձի: Ես չի պիտի լսեմ քեզի: Ես միմիայն Աստուծոյ ձայնին է որ կը լսեմ:

ՍԱԼՈՄԷ. — Քու մարմինդ նողկալի է: Անիկա բորոտի մը մարմինն նման է: Անիկա նման է ձեփուած է պատի մը ուր իմեր են սողացած, անիկա նման է ձեփուած պատի մը ուր մողեսներ իրենց բոյնը շինած են: Անիկա նման է գարշելի բաներով լեցուն շիրիմի մը: Զազրելի է, քու մարմինդ զազրելի է: Քու մազերուդ է որ սիրուհին եմ ես, Եոքանաան: Քու մազերդ նման են խաղողի ողկոյզներու, նման են այն սև խաղողի ողկոյզներուն որոնք կը կախուին Եդոմի որթատունկերէն, Եդոմի երկիրին մէջ: Քու մազերդ նման են Լիբանանու եփեճոսներուն, նման են Լիբանանու խոշոր եփեճոսներուն, որոնք իրենց շուքին տակ կ'առնեն առիւծները և օրուան մէջ պահուրտող աւաղակները: Երկար սև գիշերներ, երբ լուսինը կը պահէ իր դէմքը, երբ աստղերը կը վախճան, այնքան սև չեն: Լուսթիւնը որ անտառներուն մէջ կը բնակի, սև չէ այնքան:

Աշխարհին մէջ չկայ բան մը այնքան սև որքան քու մազերդ... Թող որ դպչի՛մ քու մազերուդ:

ԵՌՔԱՆԱԱՆ. — Ես դուստր Սողոմի: Մի դպչիր ինձի: Մի սրբապղծեր Աստուծոյ տաճարը: ՍԱԼՈՄԷ. — Քու մազերդ զազրելի են: Ա-

նոնք տիղմով և փոշիով են ծածկուած: Անոնք նման են փուշերէ շինուած թագի մը որ քու ճակտիդ վրայ են դրած: Անոնք նման են քու վիզիդ շուրջը գալարուող սև օձերուն: Ես չեմ սիրեր քու մազերդ... քու բերանդ է որ ես կը ցանկամ, Եոքանաան: Քու բերանդ նման է բոսոր երեզի մը՝ փղոսկրեայ աշտարակի մը վրայ: Անիկա նման է փղոսկրէ դանակով կտրուած նուռի մը, Այն նուռի ծաղիկները որոնք կիպրոսի պարտէզներուն մէջ կը ծաղկին, և որոնք վարդերէն աւելի կարմիր են, չեն այնքան կարմիր որքան քու չրթունքներդ: Թագաւորներուն մերձեցումը աւետող և թշնամիները վախցնող փողերուն կարմիր դրօշները այնքան կարմիր չեն: Քու բերանդ աւելի կարմիր է քան թէ ոտքերը անոնց, որոնք հնձանին մէջ խաղողը կը կոխոտեն: Քու բերանդ աւելի կարմիր է քան թէ ոտքերը աստրակներուն որոնք տաճարները կը յաճախեն և քահանաներէն կը կերակրուին: Անիկա աւելի կարմիր է քան թէ ոտքերը անոր, որ անտառէն կուգայ, ուր առիւծ մը սպաննած է, և տեսած է օսկեզօծեալ վազերի: Քու բերանդ նման է ճիւղ մը բուստի զոր ձկնորսները ծովուն արշալոյսին մէջ են գտած, այն բուստը զոր թագաւորներուն համար կը պահեն...: Անիկա նման է այն արի-

կոնին զոր Մովաբացիները կը գտնան Մովաբի հանքերուն մէջ, այն սրիկոնին զոր թագաւորները անոնցմէ կ'առնեն: Անիկա նման է Պարսիկներու թագաւորին աղեղին, որ սրիկոնով ներկուած է, և որուն ծայրը բուստ մը կայ: Աշխարհին մէջ չկայ բան մը այնքան կարմիր որքան քու բերանդ... Թող որ համբուրեմ քու բերանդ: **ԵՈՒՔԱՆԱՄՆ.** — Երբեք դուստր Բարելոնի, դուստր Սողոմի, երբեք:

ՍԱԼՈՄԷ. — Ես պիտի համբուրեմ քու բերանդ, Եոքանաան: Ես պիտի համբուրեմ քու բերանդ:

ԵՐ. ՍՈՒՐ. — Իշխանուհի, իշխանուհի դուն որ նման ես խոնկի պարտէզի մը, դուն որ տառաւորակն ես բոլոր տառաւորակներուն, մի' նայիր դուն այս մարդուն, դուն մի' նայիր անոր: Այդպիսի բառեր մի' խօսիր անոր: Ես չեմ կրնար տանիլ ատոնք... Իշխանուհի, իշխանուհի, մի' խօսիր դուն այդ բաները:

ՍԱԼՈՄԷ. — Ես պիտի համբուրեմ քու բերանդ, Եոքանաան:

ԵՐ. ՍՈՒՐ. — Ախ (ինկզիմիջ կ'սպաննե եւ կ'իյնայ Սաղոմեի եւ Եոքանաանի մեջտեղը):

ՀԵՐ. ՄԱՆԿ. — Երիտասարդ Սուրիացին դաշունահարեց իր անձը: Դաշունահարեց իր անձը, ան որ իմ բարեկամս էր: Ես անոր տուի անուշահոտութիւններու փոքրիկ տուփ մը և օղեր արածաթով շինուած, և հիմա սպաննեց անիկա ինքզինքը: Ախ, և արդէն ինք չնախզգաց որ դժբաղդութիւն մը պիտի պատահէր: Ես այ ըսի ա-

ռաջուց, և պատահեցաւ: Այո, ես գիտէի որ լուսինը մեռած բան մը կը փնտռէր, բայց չէի գիտեր թէ իմ բարեկամս էր որ կը փնտռէր ան: Ախ, ինչո՞ւ համար ես չի պահեցի զայն լուսինէն: Եթէ ես պահած ըլլայի անիկա քարայրի մը մէջ, լուսինը պիտի չի տեսնար զայն:

ԱՌ. ՉԻՆ. — Իշխանուհի, երիտասարդ պետը սպաննեց ինքզինքը:

ՍԱԼՈՄԷ. — Թող որ համբուրեմ քու բերանդ, Եոքանաան:

ԵՈՒՔԱՆԱՄՆ. — Միթէ չե՞ս վախնար դուն, դուստր Հերովդիտի: Միթէ ես չըսի՞ քեզի որ պալատին մէջ լսած էի մահուան հրեշտակին թեւերուն փափախիւնը, և միթէ չեկա՞ւ, մահուան հրեշտակը:

ՍԱԼՈՄԷ. — Թող որ համբուրեմ քու բերանդ:

ԵՈՒՔԱՆԱՄՆ. — Շնութեան պտուղ, միայն մէ'կը կայ որ կրնայ փրկել քեզ, այն մէկը Ան է որուն վրայ խօսեցայ ես քեզի: Գնա՛ փնտռէ զայն: Նաւակի մը մէջ է ան, Գալիլիայի ծովուն վրայ, որ կը խօսի իր աշակերտներուն: Ծունր դիր ծովուն ափունքին վրայ և կանչէ զայն իր անունովը: Երբ դայ քեզի, և անիկա կուգաւ բոլոր անոնց որ կը կանչեն զինքը, խոնարհէ անոր ոտքերուն առջեւը և խնդրէ անկէ քու մեղքերուդ քաւութիւնը:

ՍԱԼՈՄԷ. — Թող որ համբուրեմ քու բերանդ:

ԵՈՒՔԱՆԱՄՆ. — Անիծեա՛լ ըլլաս, ազգապիղծ մօր զաւակ, անիծեա՛լ ըլլաս դուն:

ՍԱԼՈՄԷ.— Ես պիտի համբուրեմ քու բերանդ, Եոքանաան:

ԵՈՒՔԱՆԱՍԱՆ.— Ես չեմ ուզեր նայիլ քեզի: Ես պիտի չի նայիմ քեզի, դուն անիծեալ ես, Սալոմէ, դուն անիծեալ ես (վար կ'երթայ դեպի քրհորը):

ՍԱԼՈՄԷ.— Ես պիտի համբուրեմ քու բերանդ, Եոքանաան, ես պիտի համբուրեմ քու բերանդ:

ԱՌ. ԶԻՆ.— Պէտք է այս մարմինը ուրիշ տեղ մը տանինք: Թագաւորը չի սիրեր մեռած մարմիններ տեսնել, բացի այն մարմիններէն զորս ինք անձամբ է սպաննած:

ՀԵՐ. ՄԱՆԿ.— Ան իմ եղբայրս էր, և աւելի մօտ ինձի քան թէ իմ եղբայրս: Ես անոր տուի անուշահոտութիւններով լեցուն, փոքրիկ տուփ մը, և ակաթէ մատանի մը զոր միշտ իր ձեռքին վրայ կը կրէր. իրիկունը սովոր էինք միասին պտտիլ գետին քով նուշի ծառերուն ներքեւներէն, և անիկա ինձի իր երկիրին բաները կը պատէր: Անիկա միշտ շատ ցած կը խօսէր: Անոր ձայնը սրինգի ձայնին նման էր, սրնդահարի ձայնին նման էր: Նոյնպէս և շատ կը սիրէր ինքզինքը դիտել գետին մէջը: Կը յանդիմանէի ևս զինքը այդ բանին համար:

ԵՐԿ. ԶԻՆ.— Իրաւունք ունիս, պէտք է պահենք մարմինը: Պէտք չէ որ թագաւորը տեսնայ դայն:

ԱՌ. ԶԻՆ.— Թագաւորը այս տեղը պիտի չի գայ: Անիկա երբեք չի գար այս պատշգամբի վրայ, Սաստիկ կը վախնայ Մարգարէէն:

(Կը մտնեն Հերովիս, Հերովիսադ, և բոլոր արհուլիքը)

ՀԵՐՈՎԴԷՍ.— Ուր է Սալոմէն: Ուր է իխանուհին: Ինչո՞ւ համար խնջոյքին չի վերադարձաւ իմ հրամանիս վրայ: Ախ, ահաւասիկ է ան: **ՀԵՐՈՎԴԻԱՒ.**— Պէտք չէ որ անոր նայիս դուն: Միշտ անոր կը նայիս:

ՀԵՐՈՎԴԷՍ.— Լուսինը տարօրինակ տեսք մը ունի այս գիշեր: Միթէ տարօրինակ տեսք մը չունի՞ ան: Անիկայ նման է խենդ կնոջ մը, խենդ կնոջ մը որ ամէն տեղ սիրահարներ կը փնտռէ: Մերկ ալ է, Բոլորովին մերկ է: Ամպերը կը փորձեն հազուեցնել անոր մերկութիւնը, բայց անիկա թոյլ պիտի չտայ: Ան ինքզինքը մերկ ցոյց կուտայ երկինքին մէջ: Ամպերուն մէջ կը պարէ ան խենդ կնոջ մը պէս... վտահ եմ թէ սիրահարներ կը փնտռէ ան: Միթէ խենդ կնոջ մը պէս չի՞ պարեր: Անիկա խենդ կնոջ մը նման է. այնպէս չէ:

ՀԵՐՈՎԴԻԱՒ.— Ոչ, լուսինը լուսնին նման է, ահա բոլորը: Ներս երթանք... Այստեղ ընկի՛ք ոչինչ ունիս դուն:

ՀԵՐՈՎԴԷՍ.— Այստեղ պիտի մնամ ես: Մանասէ, կապիտաններ փռէ հոս: Զահեր վառէ, փղոսկրէ սեղանները և յասպիսէ սեղանները յառաջացուր: Օգը այստեղ հեշտալի է: Ես աւելի գինի պիտի խմեմ իմ հիւրերուս հետ: Ամէն պատիւ պէտք է ընենք կեսարին դեսպաններուն:

ՀԵՐՈՎԴԻԱՒ.— Անոնց համար չէ որ հոս կը մնաս դուն:

ՀԵՐՈՎԴԷՍ.— Այո, հեշտալի է օրը: Եկուր, Սպարսկ

Հերովդիադ, մեր հիւրերը մեզ կը սպասեն: Ախ, սահեցայ: Արեան վրայ սահեցայ: Չարագուշակ բան է: Շատ չարագուշակ բան է: Ո՞ւրկէ արիւն կայ այստեղ... այս դիակը ի՞նչ կ'ընէ, այս դիակը հոս: Դուք կը կարծէք թէ ես եզրիպտոսի թագաւորին եմ նման, որ երբեք խնջոյք չի տար առանց որ դիակ մը ցոյց տայ իր հիւրերուն: Ո՞վ է ան: Ես չի պիտի նայիմ վրան:

ԱՌ. ԶԻՆ.— Մեր պետն է, տէր: Երիտասարդ Սուրիացին է զոր դուք պետ անուանեցիք երեք օր առաջ միայն:

ՀԵՐՈՎԴԴԵՍ.— Բայց ես ու եւ է հրաման չի տուի որ սպանուի անիկայ:

ԵՐԿ. ԶԻՆ.— Ինքզինքը սպաննեց ան, Տէր:

ՀԵՐՈՎԴԴԵՍ.— Ի՞նչ պատճառաւ: Ես պետ անուանած էի զայն:

ԵՐԿ. ԶԻՆ.— Չենք գիտեր, տէր: Բայց անիկա սպաննեց ինքզինքը:

ՀԵՐՈՎԴԴԵՍ.— Ասիկա տարօրինակ կը թուի ինձի: Ես կը կարծէի որ միայն Հոռոմէացի փրկիսօփառներն էին որ ինքզինքնին կ'սպաննէին, ճշմարիտ չէ՞. Դիկէլինոս, որ փրկիսօփաները Հոռովի մէջ ինքզինքնին կ'սպաննեն:

ԴԻԿԵԼ.— Կան որ կ'սպաննեն ինքզինքնին, տէր: Անոնք Ստոյիկեաններն են: Ստոյիկեանները կոպիտ մարդիկ են: Միծաղելի մարդիկ են անոնք: Ես ինքս զանոնք կատարելապէս ծիծաղելի կը գտնեմ:

ՀԵՐՈՎԴԴԵՍ.— Ես ալ: Միծաղելի բան է ինքզինքը սպաննելը:

ԴԻԿԵԼ.— Ամէնքը Հոռովի մէջ կը խնդան անոնց վրայ: Կայսրը երգիծաբանութիւն մը գրած է անոնց դէմ: Ամէն տեղ կ'արտասանուի:

ՀԵՐՈՎԴԴԵՍ.— Ա՛հ, երգիծաբանութիւն մը գրած է անոնց դէմ: Կեսարը սքանչելի է: Ամէն ինչ կարող է ընել... Տարօրինակ բան է որ երիտասարդ Սուրիացին սպաննած ըլլայ իր անձը: Կը ցաւիմ որ սպաններ է ինքզինքը. որովհետեւ անիկա գեղեցիկ էր: Մինչեւ իսկ շատ գեղեցիկ էր: Շատ թախծալից աչքեր ունէր: Ես կը յիշեմ տեսած ըլլալ անոր թախծալիօրէն Սալոմէին նախիւր: Իրաւ, ես կը կարծէի թէ ան շատ կը նաչէր Սալոմէին:

ՀԵՐՈՎԴԴԻԱԴ.— Ուրիշներ ալ կան որ շատ կը նային Սալոմէին:

ՀԵՐՈՎԴԴԵՍ.— Նարապոզին հայրը թագաւոր էր: Ես վանեցի զայն իր թագաւորութենէն: Եւ դուն գերի ըրիր անոր մայրը, որ թագուհի մըն էր, Հերովդիադ: Այնպէս որ անիկա հոս էր իբր իմ հիւրս: Նոյն պատճառով ես զայն իմ թիկնապահս ըրի: Կը ցաւիմ որ մեռաւ ան: Հէ՛յ, ինչո՞ւ թողեր էք մարմինը: Ես պիտի չի նայիմ անոր, վերցուցէ՛ք (նարմինը կը տանին): Տուրա է հոս: Հով մը կը փչէ: Հով մը չի՞ փչեր միթէ:

ՀԵՐՈՎԴԴԻԱԴ.— Ո՛չ, հով չկայ:

ՀԵՐՈՎԴԴԵՍ.— Կ'ըսեմ քեզի որ հով մը կայ որ կը փչէ... Եւ ոչին մէջ կը լսեմ բան մը որ թեւերու բարախիւնին նման է, լայնատարած թեւերու բարախիւնին: Չե՞ս լսեր դուն այդ:

ՀԵՐՈՎԴԴԻԱԴ.— Բան չեմ լսեր ես:

ՀԵՐՈՎԴԴԵՍ. — Ես ալ բան չեմ լսեր այլևս: Բայց ես լսեցի: Հովին փշուռն էր, անկասկած: Անցաւ: Բայց ոչ դարձեալ կը լսեմ: Չե՞ս լսեր դուն: Ծիշտ նման է թեւերու բարախիւնին:

ՀԵՐՈՎԴԴԻԱԴ. — Կ'ըսեմ քեզի թէ բան չկայ. հիւանդ ես դուն: Ներս երթանք:

ՀԵՐՈՎԴԴԵՍ. — Հիւանդ չեմ ես: Քու աղջիկդ է որ հիւանդ է: Անիկա հիւանդի մը երեւոյթը ունի: Երբեք ես չեմ տեսած անիկա այսքան տգոյն:

ՀԵՐՈՎԴԴԻԱԴ. — Ես ըսի քեզի որ անոր չի նայիս դուն:

ՀԵՐՈՎԴԴԵՍ. — Գինի լեցուցէք ինձի. (գինի կը բերուի) Սալոմէ', եկուր քիչ մը գինի ըմպէ ինձի հետ: Ես հոս ունիմ գինի մը որ անուշահամ է: Կեսարը ինք ղրկած է ինձի: Թաթախէ անոր մէջ քու փոքրիկ կարմիր չրթունքներդ, որպէսզի ձծեմ բաժակը:

ՍԱԼՈՄԷ. — Ծարաւի չեմ ես, թագաւոր:

ՀԵՐՈՎԴԴԵՍ. — Կը լսե՞ս թէ ինչպէս կը պատասխանէ ինձի, քու այս աղջիկդ:

ՀԵՐՈՎԴԴԻԱԴ. — Լաւ կ'ընէ: Ինչո՞ւ միշտ անոր կը նայիս:

ՀԵՐՈՎԴԴԵՍ. — Հասունցած պտուղներ բերէք ինձի (Պտուղներ կը բերուին): Սալոմէ, եկուր և պտուղներ կեր ինձի հետ: Ես կը սիրեմ տեսնել պտուղի մը մէջ նշանները քու փոքրիկ ակաւանբուղի: Խած միայն քիչ մը այս պտուղէն և ես պիտի ուտեմ ինչ որ կը մնայ:

ՍԱԼՈՄԷ. — Անօթի չեմ ես, թագաւոր:

ՀԵՐՈՎԴԴԵՍ (Հերովդիսային). — Կը տեսնե՞ս թէ ինչպէս են կրթեր այս քու աղջիկդ:

ՀԵՐՈՎԴԴԻԱԴ. — Իմ աղջիկս և ես կը ծագինք թագաւորական ցեղէ մը: Գալով քեզի, քու հայրդ ուղտապան մըն էր: Ան ալ աւազակ էր:

ՀԵՐՈՎԴԴԵՍ. — Կը ստես դուն:

ՀԵՐՈՎԴԴԻԱԴ. — Դուն լաւ գիտես թէ ճշմարիտ է ըսածս:

ՀԵՐՈՎԴԴԵՍ. — Սալոմէ', եկուր և նստէ իմ քովս: Ես քեզի պիտի տամ մորդ գահը:

ՍԱԼՈՄԷ. — Յոգնած չեմ ես, թագաւոր:

ՀԵՐՈՎԴԴԻԱԴ. — Կը տեսնե՞ս թէ ի՞նչ կը խորհի ան քու մասիդ:

ՀԵՐՈՎԴԴԵՍ. — Բերէք ինձի—ի՞նչ է որ կ'ուզեմ: Կը մտնամ: Ա՛խ, ա՛խ, յիշեցի:

ԵՌՔԱՆԱՆԻ ՁԱՅՆԸ. — Ահաւասիկ որ ժամանակը հասած է: Ան ինչ որ ըսի առաջուց, պատահեցաւ, ըսաւ Տէր Աստուածը: Ահաւասիկ այն օրը որուն վրայ խօսեցայ ես:

ՀԵՐՈՎԴԴԻԱԴ. — Ըսէք որ լռէ: Ես չի պիտի մտիկ ընեմ անոր ձայնին: Այս մարդը ամբողջ տեսնը ինձի գէմ նախատինքներ կը փոխէ:

ՀԵՐՈՎԴԴԵՍ. — Անիկա ոչինչ ըսած է քեզի գէմ. ասկէ զատ անիկա շատ մեծ մարգարէ մըն է:

ՀԵՐՈՎԴԴԻԱԴ. — Ես չեմ հաւատար մարգարէներու: Մի՛թէ մարդ կարող է ըսել թէ ի՞նչ պիտի պատահի: Ոչ մէկ մարդ գիտէ այդ: Ասկէ զատ, անիկա միշտ կը նախատէ զիս: Բայց կար-

ծեմ կը վախնաս դուն անկէ...: Ես լաւ գիտեմ
թէ կը վախնաս դուն անկէ:

ՀԵՐՈՎՂԻԷՍ.— Չեմ վախնար ես անկէ: Ոչ
մէկ մարդէ կը վախնամ ես:

ՀԵՐՈՎՂԻԻԱԴ.— Կ'ըսեմ քեզի թէ կը վախ-
նաս դուն անկէ: Եթէ չես վախնար հապա ինչո՞ւ
չես յանձներ զայն Հրեաներուն, որոնք բոլոր այս
անցած վեց ամիսներուն մէջ կը պահանջեն զայն:

ՀՐԵԱՅ ՄԸ.— Իրաւամբ, տէր, աւելի լաւ
պիտի ըլլար մեր ձեռքերուն յանձնել անիկա:

ՀԵՐՈՎՂԻԷՍ.— Բաւական է այս նիւթին
վրայ: Արդէն իսկ ես ըսի ձեզի իմ պատասխանս:
Ես պիտի չի յանձնեմ զայն ձեր ձեռքերուն: Ա-
նիկա սուրբ մարդ է: Անիկա մարդ մըն է որ Աս-
տուած տեսած է:

ՀՐԵԱՅ ՄԸ.— Այդ չի կրնար ըլլալ: Մարդ
չկայ որ տեսած ըլլայ Աստուածը: Եղիա մարգա-
րէէն ի վեր: Անիկա վերջին մարդն է Աստուա-
ծը տեսնող: Այն օրերը Աստուած ինքզինքը
պէտք չէր ցոյց տար: Անիկա կը պահուըտէր:
Անոր համար մեծ չարիքներ եկաւ երկիրին վրայ:

ՈՒՐԻԾ ՀՐԵԱՅ ՄԸ.— Ծշմարտապէս, չկայ
մարդ մը որ գիտնայ թէ Եղիա մարգարէն իրաւ
տեսած է Աստուած. կրնայ պատահիլ որ Աստու-
ծոյ շուքն էր որ տեսաւ ան:

ԵՐՐՈՐԴ ՀՐԵԱՅ ՄԸ.— Աստուած և ոչ մէկ
ատեն չէ պահուըտած: Անիկայ ինքզինքը կը
ցուցնէ ամէն ժամանակներու մէջ և ամէն տեղ:
Աստուած կայ չարին մէջ ինչպէս և բարիին մէջ:

ՉՈՐՐՈՐԴ ՀՐԵԱՅ ՄԸ.— Ատիկայ պէտք չէ

ըսուի: Ատիկա շատ վտանգաւոր վարդապետու-
թիւն է: Ատիկայ վարդապետութիւն մըն է որ
կուգայ Աղեքսանդրիայի դպրոցներէն ուր մար-
դիկ կ'ուսուցանեն Յունաց փիլիսոփայութիւնը:
Եւ Յոյները հեթանոսներ են. մինչեւ իսկ անոնք
չեն թլփատուած:

ՀԻՆԳ. ՀՐԵԱՅ ՄԸ.— Ոչ ոք կրնայ ըսել թէ
ի՞նչպէս կը գործէ Աստուած: Անոր կերպերը շատ
խորհրդաւոր են: Կրնայ ըլլալ որ այն բաները
զորս մենք չար կը կոչենք՝ բարի են և այն բա-
ները զորս մենք բարի կը կոչենք չար են: Ոչ մէկ
բանի գիտակցութիւնը կայ: Մենք պէտք է ամէն
բանի համակերպինք, որովհետեւ Աստուած շատ
զօրեղ է: Անիկա զօրաւորը սկարին հետ միայն
կտոր կտոր կը կտորէ, որովհետեւ անիկա եւ ոչ
մէկ մարդու չի նայիր:

ԱՌԱՋԻՆ ՀՐԵԱՅ.— Դուն ճշմարիտ կը խօ-
սիս: Աստուած անաւոր է: Անիկա զօրեղը եւ
տկարը կը կտորէ այնպէս ինչպէս մարդը սանդիւն
մէջ կը փչրէ ցորենը:

ՀԵՐՈՎՂԻԷՍ.— Լռեցուր ասոնք. կը ձանձրա-
ցընեն զիս:

ՀԵՐՈՎՂԻԷՍ.— Բայց ես լսած եմ որ Եօքա-
նասը նոյն ինքն ձեր Եղիա մարգարէն է:

ՀՐԵԱՆ.— Այդ չէ կարող ըլլալ: Երեք հա-
րիւր տարիէն աւելի անցած է Եղիա մարգարէին
օրերէն ի վեր:

ՀԵՐՈՎՂԻԷՍ.— Կան որ կ'ըսեն թէ Եղիա
մարգարէն է այս մարդը:

ՆԱԶՈՎՐԵՑԻ ՄԸ.— Ես վստահ եմ թէ Եղիա
մարգարէն է ան:

ՀՐԵԱՆ.— Ոչ, բայց անիկա Եղիա մարգարէն չէ:

ՆՈՔԱՆԱԱՆԻ ՁԱՅՆԸ.— Այսպէս, հասած է որը, Տիրոջը որը, և ես կը լսեմ լեռներուն վրայ տանաձայնը Անոր որ պիտի ըլլայ աշխարհին փրկիչը:

ՀԵՐՈՎԴԴԵՍ.— Ինչ կը նշանակէ այդ: Աշխարհի Փրկիչը:

ԴԻԿԷԼԷՆՈՍ.— Ատիկա անուն մըն է զոր Կեսարը կ'անուէ:

ՀԵՐՈՎԴԴԵՍ.— Բայց Կեսարը Յուդայի երկիրը պիտի չի գայ: Երէկ դեռ նամակներ ստացանք Հռոմէն: Այս խնդրին մասին ոչինչ չէին պարունակեր: Եւ դուն, Դիկէլէնոս, դուն որ Հռոմ էիր այս ձմեռուան միջոցին, բան չի լսեցիր դուն այս խնդրոյն մասին, այնպէս չէ:

ԴԻԿԷԼԷՆՈՍ.— Տէր, ոչ մէկ բան չի լսեցի այդ խնդրին վրայօք: Ես անունը կը բացատրէի: Ատիկա Կեսարին անուններէն մէկն է:

ՀԵՐՈՎԴԴԵՍ.— Բայց Կեսարը չի կրնար գալ: Չափազանց յողացաւոտ է: Կ'ըսեն թէ անոր ոտքերը նման են փիղի ոտքերուն: Նոյնպէս կան քաղաքական պատճառներ: Ան որ Հռոմը կը թողու Հռոմը կը կորսնցնէ: Պիտի չի գայ ան: Բայց և այնպէս Կեսարը տէր է, կուգայ եթէ ուզէ: Եւ սակայն չեմ կարծեր որ պիտի գայ ան:

ԱՌԱՋԻՆ ՆԱԶՈՎՐԵՑԻ.— Կեսարին վրայօք չէր որ մարգարէն խօսեցաւ այս բառերը, տէր:

ՀԵՐՈՎԴԴԵՍ.— Կեսարին վրայ չէր:

ԱՌԱՋԻՆ ՆԱԶՈՎ.— Ոչ, տէր:

ՀԵՐՈՎԴԴԵՍ.— Ուրեմն որի՞ վրայ էր որ խօսեցաւ ան:

ԱՌ. ՆԱԶ.— Մեսիային վրայ, որ եկած է:

ՀՐԵԱՅ ՄԸ.— Մեսիան չէ եկած:

ԱՌ. ՆԱԶՈՎ.— Եկած է, և ամէն տեղ հրաշքներ կը գործէ ան:

ՀԵՐՈՎԴԴԵՍ.— Վայ, վայ, հրաշքներ: Ես չեմ հաւատար հրաշքներուն: Շատ շատեր եմ տեսեր (մանկչաւիկին) հովահարս:

ԱՌ. ՆԱԶ.— Այս մարդը ճշմարիտ հրաշքներ կը գործէ: Այսպէս հարսանիքի մը, որ տեղի ունեցաւ Գալիլայի մէկ փոքրիկ քաղաքին մէջ, քիչ շատ կարեւոր քաղաք մը. Անիկայ ջուրը փոխեց գինիի: Մէկ քանի մարդիկ որոնք ներկայ էին պատմեցին այդ ինծի: Նաեւ Ան առողջացուց երկու բորոտներ, որոնք նստած էին Կափառնատումի դրան առաջ, պարզապէս դպչելով անոնց:

ԵՐԿ. ՆԱԶՈՎ.— Ոչ, կոյրեր էին որ Ան առողջացուց Կափառնատումի մէջ:

Ա. ՆԱԶ.— Ոչ, բորոտներ էին, բայց Անիկա առողջացուց նոյնպէս և կոյրեր, և Ան տեսնուած է լերան մը վրայ երբ կը խօսէր հրեշտակներու հետ:

ՍԱԴՈՒԿԵՑԻ ՄԸ.— Հրեշտակներ գոյութիւն չունին:

ԲԱՐԻՍԵՑԻ ՄԸ.— Հրեշտակներ գոյութիւն ունին բայց ես չեմ հաւատար որ այս մարդը խօսած ըլլայ անոնց հետ:

Ա. ՆԱԶ.— Անիկա տեսնուած է մարդոց

բազմութեան մը կողմէ երբ կը խօսէր հրեշտակներու հետ:

ՍԱԴՈՒԿԵՑԻ ՄԸ. — Ոչ հրեշտակներու հետ:

ՀԵՐՈՎԴԻԱԴ. — Ինչքան կը ձանձրացնեն ինձի այս մարդիկը: Ծիծաղելի են: (Մանկաւարկին) է՛հ, լաւ, հովահարս. (Մանկաւարկը կուսայ հովահարսը): Երազողի երեւոյթը ունիս դուն.

պէտք չէ որ երազես: Հիւանդ մարդիկն են միայն որ կ'երազեն: (Հովահարսով կը զարնէ Մանկաւարկին):

ԵՐԿ. ՆԱԶ. — Կայ նաև Արիօսի աղջկան հրաշքը:

ԱՌ. ՆԱԶ. — Այո, այդ ապահով է: Ոչ մէկ մարդ կրնայ հակառակը ըսել ատոր:

ՀԵՐՈՎԴԻԱԴ. — Այս մարդիկը յիմար են: Շատ երկար լուսնին են նայեր: Հրամայէ որ լսեն:

ՀԵՐՈՎԴԻԱԴ. — Ի՞նչ է այդ Արիօսի աղջկան հրաշքը:

Ա. ՆԱԶ. — Արիօսի աղջիկը մեռած էր: Անիկա ոտքի հանեց զայն:

ՀԵՐՈՎԴԻԱԴ. — Մեռելները ոտքի՞ կը հանէ:

ԱՌ. ՆԱԶՈՎ. — Այո, տէր, անիկա ոտքի կը հանէ մեռելները:

ՀԵՐՈՎԴԻԱԴ. — Ես չեմ ուզեր որ Անիկա ընէ այդ բանը: Ես կ'արգելեմ Անոր որ ընէ այդ: Ես ոչ մէկ մարդու թող կուտամ մեռելները ոտքի հանել: Պէտք է այս Մարդը գտնուի և ըսուի աւոր որ ես կ'արգելեմ իրեն մեռելները ոտքի հանել: Ո՛ր է այս Մարդը հիմա:

ԵՐԿ. ՆԱԶ. — Անիկա ամէն տեղ է, տէր իմ, բայց դժուար է գտնալ զայն:

ԱՌ. ՆԱԶ. — Կ'ըսեն թէ Անիկա Սամարիա է հիմա:

ՀՐԵԱՅ ՄԸ. — Դիւրին է հասկնալ թէ Մեսիան չէ Ան, եթէ Սամարիա է. Սամարիացիներուն չէ որ Մեսիաներ պիտի գան: Սամարիացիները անիծուած են: Անոնք ընծաներ չեն բերեր Տաճարին:

ԵՐԿ. ՆԱԶ. — Անիկա Սամարիան թողուց ջիջ օրեր առաջ: Ես կը կարծեմ որ հիմա Անիկա Երուսաղէմի շրջակայքն է:

ԱՌ. ՆԱԶ. — Ո՛չ, հոն չէ Ան: Ես Երուսաղէմէն կուգամ: Երկու ամիսներէ ի վեր լուրեր չունին անկէ:

ՀԵՐՈՎԴԻԱԴ. — Հոգ չէ, բայց թող գտնան Ձայն և ըսեն Անոր որ ես պիտի թոյլ չի տամ որ Անիկա մեռելները ոտքի հանէ. Չուրը գինիի փոխել, բորոտները և կոյրերը աղէկցնել... թող ընէ այս բաները եթէ կ'ուզէ: Ես բան չեմ ըսեր ասոնց դէմ: Իրապէս լաւ գործ մը կը նկատեմ բորոտ մը աղէկցնելը, Բայց ես ոչ մէկ մարդու չեմ թոյլ տար մեռելները ոտքի հանել: Սարսափելի բան պիտի ըլլար եթէ մեռելները վերադառնային:

ԵՌՔԱՆԱՍՆԻ ԶԱՅՆԸ. — Ա՛խ, վաւաշտը, ա՛խ, պոռնիկը: Ա՛խ, Բարեկոնի դուստրը իր ոսկի աչքերով և իր ոսկեգօծ արտեւանունընկերով: Այսպէս ըսաւ Տէր Աստուածը. «Թող անոր դէմ գայ մարդոց բազմութիւն մը: Թող մարդիկը քարեր առնեն և քարկոծեն զայն...»

ՀԵՐՈՎԴԻԱԴ. — Հրամայէ՛ որ լսէ:

ԵՈՒՔԱՆԱՆՆԻ ՉԱՅՆԸ. — Թող պատերազմի պետերը ծակեն զայն իրենց սուրերով, թող ճզմեն զայն իրենց վահաններուն ներքեւ:

ՀԵՐՈՎԴԻԱԴ. — Չէ, բայց անպատուութիւն է այս:

ԵՈՒՔԱՆԱՆՆԻ ՉԱՅՆԸ — Այսպէս է որ ես պիտի սրբեմ բոլոր մեղքերը աշխարհի երեսէն, և որ բոլոր կիները պիտի սովորին չի հետեւիլ իրենց քարշոյթիւններուն:

ՀԵՐՈՎԴԻԱԴ. — Կը լսե՞ս թէ ի՞նչ կ'ըսէ ինձի դէմ: Թո՛ղ կուտաս որ ան քու կինդ նախատէ:

ՀԵՐՈՎԴԻԱԴ. — Ան չի տուաւ քու անունդ:

ՀԵՐՈՎԴԻԱԴ. — Այդ ի՞նչ փոյթ: Դու և լաւ գիտես թէ զիս է որ անիկա կ'ուզէ նախատել: Եւ ես քու կինդ եմ, այնպէս չէ՛:

ՀԵՐՈՎԴԻԱԴ. — Իրաւ է, սիրելի և ազնուատոնմ Հերովդիադ, դու և իմ կինս ես, և ատկէ առաջ դու և կինն էիր իմ եղբորս:

ՀԵՐՈՎԴԻԱԴ. — Դու և էիր որ քաշեցիր զիս անոր թեւերէն:

ՀԵՐՈՎԴԻԱԴ. — Իրաւ է որ ես զօրաւորագոյն էի... բայց չի խօսինք այդ խնդրին մասին: Ես չեմ փափաքիր խօսիլ ասոր վրայ: Անիկա է պատճառ այն սարսափելի խօսքերուն զորս մարդարէն խօսեցաւ: Թերեւս անոր պատճառաւ դժբաղդութիւն մը պիտի պատահի: Չի խօսինք այս խնդրին վրայ: Ազնուատոնմ Հերովդիադ, ձեռք ու՛շ չաղէր չենք մեր հիւրերուն: Լեցո՛ւր բաժակս, իմ սիրելիս: Գինով լեցուր արծաթէ խոշոր բաժակներ և ապակիէ խոշոր բաժակները: Ես պիտի խմեմ Կեսարի կենացը: Հռովմէացիներ կան այստեղ, պէտք է խմենք Կեսարին կենացը:

ԲՈՂՈՐԸ. — Կեսար, Կեսար:

ՀԵՐՈՎԴԻԱԴ. — Չե՞ս տեսներ աղջիկդ. ինչքան տոգոյն է ան:

ՀԵՐՈՎԴԻԱԴ. — Ի՞նչ կ'ըլլայ քեզի եթէ տրտոյն ըլլայ ան կամ ոչ:

ՀԵՐՈՎԴԻԱԴ. — Երբեք տեսած չեմ ես զայն այսքան տոգոյն:

ՀԵՐՈՎԴԻԱԴ. — Պէտք չէ որ անոր նայիս դու:

ԵՈՒՔԱՆԱՆՆԻ ՉԱՅՆԸ. — Այդ օրը արեւը պիտի սեւնայ ինչպէս մազերու խուրձեր, և լուսինը արիւնի պէս պիտի ըլլայ, և երկինքին աստղերը երկիրին վրայ պիտի թափին ինչպէս թուզի ծառէն իյնող հասուն թուզեր, և երկիրին թագաւորները պիտի վախնան:

ՀԵՐՈՎԴԻԱԴ. — Օ՛հ, ո՛հ, ես կ'ուզէի տեսնել այդ օրը որուն վրայ կը խօսի, երբ լուսինը արիւնի պէս պիտի ըլլայ և երբ աստղերը երկիրին վրայ պիտի իյնան ինչպէս հասուն թուզեր: Այս մարգարէն գինով մարդու մը պէս կը խօսի... բայց ես չեմ կրնար տանիլ անոր ձայնը: Ես կ'ատեմ անոր ձայնը: Հրամայէ որ լռէ անիկա:

ՀԵՐՈՎԴԻԱԴ. — Չի պիտի ընեմ ուզածդ: Ես չեմ հասկնար թէ ի՞նչ է անոր ըսածը, բայց կըրնայ գուշակութիւն մը ըլլալ:

ՀԵՐՈՎԴԻԱԴ. — Ես չեմ հաւատար գուշակութիւններու: Անիկա գինով մարդու մը պէս կը խօսի:

ՀԵՐՈՎԴԻԱԴ. — Կրնայ ըլլալ որ անիկա Աստուծոյ ճիշտութիւն է գինովցած:

ՀԵՐՈՎԴԻԱԴ. — Ի՞նչ գինի է այդ Աստուծոյ գինին: Ո՞ր այգեստանէն քաղուած է: Ո՞ր հնձանին մէջ կարելի է գտնալ այդ:

ՀԵՐՈՎՂԻԵՍ. — (Շարունակ Սալումեին նայե-
լով) Դիկէլէնոս, երբ վերջին անգամ Հոռոմ էիր,
կայսրը երբեք խօսեցա՞ւ բանի խնդրին մասին...

Դիկէլ. — Ո՞ր խնդրին մասին, տէր:

ՀԵՐՈՎՂԻԵՍ. — Ո՞ր խնդրին: Ախ, քեզի հար-
ցում մը ուղղեցի, այնպէս չէ՞: Մոռցայ թէ ի՞նչ
էր քեզի հարցնելիքս:

ՀԵՐՈՎՂԻԻԱԴ. — Դարձեալ աղջկանս կը նա-
յիս դուն: Պէտք չէ որ անոր նայիս: Արդէն ըսի
ես այդ:

ՀԵՐՈՎՂԻԵՍ. — Ուրիշ բան չես ըսեր դուն:

ՀԵՐՈՎՂԻԻԱԴ. — Դարձեալ կ'ըսեմ:

ՀԵՐՈՎՂԻԵՍ. — Բան մը պիտի ըլլա՞յ Տաճա-
րին վերաչինութեան համար որուն վրայօք այն-
քան խօսած ես: Կ'ըսեն թէ սրբատեղիին քօղը
անհետացած է. այնպէս չե՞ն ըսեր:

ՀԵՐՈՎՂԻԻԱԴ. — Դուն ես որ գողցար այդ:
Խենթ ու խելառ կը խօսիս: Ես չեմ կենար
հոս: Ներս երթանք:

ՀԵՐՈՎՂԻԵՍ. — Պարէ՛ ինծի համար, Սալումէ:

ՀԵՐՈՎՂԻԻԱԴ. — Ես չեմ ուզեր որ պարէ ան:

ՍԱԼՈՄԷ. — Փափաք չունիմ ես պարելու,
թագաւոր:

ՀԵՐՈՎՂԻԵՍ. — Սալումէ, դուստր Հերովղիա-
դի, պարէ՛ դուն ինծի համար:

ՀԵՐՈՎՂԻԻԱԴ. — Հանգիստ թող:

ՀԵՐՈՎՂԻԵՍ. — Կը հրամայեմ որ պարես, Սա-
լումէ:

ՍԱԼՈՄԷ. — Չի պիտի պարեմ, թագաւոր:

ՀԵՐՈՎՂԻԻԱԴ (խնդալով). — Կը տեսնա՞ս թէ
ինչպէս կը հպատակի քեզի:

ՀԵՐՈՎՂԻԵՍ. — Ի՞նչ կ'ըլլայ ինծի, եթէ պարէ

կամ չի պարէ: Ոչինչ է ինծի համար: Այս գիշեր
երջանիկ եմ ես, ծայրայեղ երջանիկ եմ: Երբեք
չեմ եղած այսքան երջանիկ:

ԱՌ. ՉԻՆ. — Թագաւորը մտայ կ'երեւայ:
Մտայ չերեւա՞ր ան:

ԵՐԿ. ՉԻՆ. — Այո՛, անիկա մտայ կ'երեւայ:

ՀԵՐՈՎՂԻԵՍ. — Ինչո՞ւ համար երջանիկ չը-
լամ ես: Կեսարը, որ աշխարհին տէրն է, որ ա-
մէն բաներու տէրն է, զիս շատ կը սիրէ: Դեռ
նոր ամենաթանկարժէք ընծաներ զրկեց ինծի,
նոյնպէս խոստացած է ինծի՝ Հոռոմ կանչել Կապա-
դովկիոյ թագաւորը որ իմ թշնամիս է: Կրնայ ըլ-
լալ որ Հոռոմի մէջ պիտի խաչէ զայն, որովհետեւ
անիկա կարող է ընել բոլոր այն բաները որ ինք
կը փափաքի: Ճշմարտապէս Կեսարը տէր է: Այս
պէս, կը տեսնէք թէ իրաւունք ունիմ երջանիկ
ըլլալու ես: Իրապէս շատ եմ երջանիկ: Ես երբեք
եղած չեմ այսքան երջանիկ: Չկայ բան մը աշ-
խարհիս վրայ որ կրնայ երջանկութիւնս խաթարել:

ՆՈՔԱՆԱՍՆԻ ՉԱՅՆԸ. — Անիկա պիտի նստի
այս գահին վրայ: Անիկա կարմրագոյն և ծիրա-
նեգոյն պիտի հագնի: Իր ձեռքին մէջ պիտի կրէ
ոսկիէ բաժակ մը իր անէծքներովը լցուն: Եւ
Տիրոջը հրեշտակը պիտի հարուածէ զայն: Անիկա
որդերէ պիտի ուտուի:

ՀԵՐՈՎՂԻԻԱԴ. — Կը լսե՞ս թէ ի՞նչ կ'ըսէ քեզի
համար: Կ'ըսէ թէ որդերէ պիտի ուտուիս:

ՀԵՐՈՎՂԻԵՍ. — Իմ վրաս չէ որ կը խօսի ան:
Ան երբեք ինծի դէմ չի խօսիր: Կապաթովկիոյ
թագաւորին համար է որ թշնամիս է, ան է որ
որդերէ պիտի ուտուի: Ես չեմ այդ: Երբեք ինծի
դէմ չէ խօսած այս մարգարէն, բացի՝ որ ես մե-
ղանչած եմ իբր կին առնելով կինը իմ եղբորս:

Կրնայ ըլլալ որ իրաւունք ունի, որովհետեւ ճշմարիտը խօսելով դուն ամուլ ես:

ՀերձՎրիԱԴ.— Ես ամուլ եմ, ես: Դուն ես ըսողը այդ, դուն որ միշտ իմ աղջկանս կը նայիս, դուն որ կ'ուզէիր որ իմ աղջիկս պարէր քու հաճոյքիդ համար: Տխմար բան է այդ ըսելը: Ես զաւակ մը ծնած եմ: Դուն զաւակ չունիս, ոչ, ոչ իսկ քու գերիներէդ մէկէն, Դուն ես որ ամուլ ես, ոչ ես:

ՀերձՎրիԵՍ.— Խաղաղութիւն կին: Ես կ'ըսեմ թէ դուն ամուլ ես: Դուն ինձմէ զաւակ չունեցար և մարգարէն կ'ըսէ որ մեր ամուսնութիւնը ճշմարիտ ամուսնութիւն մը չէ: Ան կ'ըսէ որ աղգապիղծ ամուսնութիւն մըն է ան, ամուսնութիւն մը որ աղէտներ պիտի բերէ... կը վախնամ որ իրաւունք ունենայ: Բայց հիմայ ատենը չէ այդ տեսակ բաներու վրայ խօսելու: Ես երջանիկ կ'ուզէի ըլլալ այս միջոցիս: Ճշմարիտը ըսելով, երջանիկ եմ ես: Բան մը չի պակսիր ինձի:

ՀերձՎրիԱԴ.— Ուրախ եմ որ այդքան զուարթ ես այս գիշեր: Ինչ սովորութիւնդ չէ այդ: Բայց ուշ է հիմայ: Ներս երթանք: Մի մոռնար որ որսի պիտի երթանք վաղը արեւածագին, Ամէն պատիւ պէտք է ընծայուի կեսարին դեսպաններուն, այնպէս չէ:

ԵՐԿ. ԶԻՆ — Ինչ տխուր երեւոյթ զգեցած է թագաւորը:

ԱՌ. ԶԻՆ.— Այո՛, չատ տխուր:

ՀերձՎրիԵՍ.— Սալոմէ, Սալոմէ, պարէ՛ ինձի համար: Կը խնդրեմ պարէ ինձի համար: Ես տխուր եմ այս գիշեր: Այո, ես տխուր կ'անցընեմ այս գիշերը: Երբ հօս եկայ, արիւնի մէջ սահեցայ, ինչ որ գէշ

նշան է. և ես լսեցի, վստահ եմ թէ լսեցի ես թեւերու բարախիւնը օդին մէջ, հսկայ թեւերու բարախիւնը: Ես չեմ կարող ըսել թէ ի՞նչ կը նշանակէ այդ... Ես տխուր եմ այս գիշեր: Անոր համար պարէ դուն: Եթէ դուն պարես ինձի համար, դուն կրնաս խնդրել ինձմէն ինչ որ կ'ուզես, և ես պիտի տամ քեզի, մինչեւ իսկ կէսը իմ թագաւորութեանս:

ՍԱԼՈՄԷ (Ոսփի ելլելով).— Իրա՛ւ դուն ինձի պիտի տաս ինչ որ խնդրեմ ես քննէ, թագաւոր:

ՀերձՎրիԱԴ.— Մի՛ պարեր, աղջիկս:

ՀերձՎրիԵՍ.— Ամէն ի՞նչ, մինչեւ իսկ կէսը իմ թագաւորութեանս:

ՍԱԼՈՄԷ — Կ'երզնու՞ս, թագաւոր:

ՀերձՎրիԵՍ.— Կ'երզնում, Սալոմէ:

ՀերձՎրիԱԴ.— Մի՛ պարեր, աղջիկս:

ՍԱԼՈՄԷ.— Ի՞նչ բանի վրայ պիտի երզնուս, թագաւոր:

ՀերձՎրիԵՍ.— Կեանքիս վրայ, թագիս վրայ, աստուածներուս վրայ: Ինչ որ դուն փափաքես ես պիտի տամ քեզի, մինչեւ իսկ կէսը իմ թագաւորութեանս, եթէ միայն պարես դուն ինձի համար: Ահ, Սալոմէ, Սալոմէ, պարէ դուն ինձի համար:

ՍԱԼՈՄԷ.— Երդուընցա՛ր, թագաւոր:

ՀերձՎրիԵՍ.— Երդուընցայ, Սալոմէ:

ՍԱԼՈՄԷ.— Ամէն ինչ որ խնդրեմ, մինչեւ իսկ կէսը քու թագաւորութեանդ:

ՀերձՎրիԵՍ.— Մինչեւ իսկ կէսը իմ թագաւորութեանս: Դուն պիտի անցնիս թագուհիի մը

Սալոմե

պէս գեղեցիկ, եթէ դուն կամիս խնդրել կէսը իմ
 թագաւորութեանս: Միթէ գեղեցիկ պիտի չըլլայ
 ան իբրև թագուհի: Ախ ցուրտ է հոս: Սառած
 հով մը կայ և ես կը լսեմ... ուրկէ՞ է որ կը
 ս'ի ողիս մէջ բարախիւնը թեւերու: Ախ պիտի
 երեւակայէիր որ թռչուն մըն է, խոշոր թռչուն
 մը որ կը թռչածէ պատշգամբն վրայ: Ի՞նչու հա-
 մար ես չեմ կրնար տեսնել այս թռչունը: Անոր
 թեւերուն բարախիւնը ահաւոր է: Անոր թեւե-
 րուն քամիին շունչը ահաւոր է: Խոնաւ հով մըն է:
 Ձէ, բայց ցուրտ չէ, տաք է: Կը խեղդուիմ: Զուր
 թափեցէք ձեռքերուս վրայ: Զիւն տուէք որ ու-
 տեմ: Վերարկուս քակեցէք: Շուտով, շուտով,
 քակեցէք վերարկուս: Ձէ, թողէ՛ք Պսակս է որ
 կը ցաւցնէ զիս, վարդերով պսակս է: Ծաղիկները
 կրակի նման են: Ճակատս այրեցին: (Պսակը
 գրուիսէն կը քաշէ կը հաւնէ եւ սեղանին վրայ կը
 նետէ): Ախ, կրնամ չնչել հիմայ: Ինչքան կարմիր
 են այս վարդի թերթերը: Անոնք նման են կեր-
 պասի վրայ արիւնի արատներու: Այդ հող չէ:
 Պէտք չէ խորհրդանշաններ գտնալ ամէն տեսնուած
 բանի մէջ: Ատիկա կեանքը անկարելի կը դարձնէ:
 Աւելի լաւ պիտի ըլլար ըսել թէ արիւնի արատ-
 ները նոյնքան գեղեցիկ են ինչքան վարդի թեր-
 թերը: Լաւագոյն եւս պիտի ըլլար ըսել թէ...
 բայց այդ բանին վրայ չի խօսինք: Հիմայ երջա-
 նիկ եմ ես, երջանիկ կ'անցընեմ: Միթէ իրաւունք
 չունիմ երջանիկ ըլլալու: Քու աղջիկդ պիտի
 պարէ ինծի համար: Պիտի չի պարես ինծի հա-
 մար, Սալոմէ: Խոստացար դուն պարել ինծի հա-
 մար:

Հերձուկիւն.— Ես չեմ ուզեր որ սատե ան:

ՍԱԼՈՄԷ.— Ես պիտի պարեմ քեզի համար,
 թագաւոր:

Հերձուկիւն.— Կը լսեմ թէ քու աղջիկդ ի՞նչ
 կ'ըսէ: Կ'ըսէ թէ պիտի պարէ ինծի համար: Լաւ
 կ'ընես պարելով ինծի համար, Սալոմէ: Եւ երբ
 պարես դուն ինծի համար, մի մոռնար խնդրել
 ինձմէն ինչ որ կը փափաքիս, ես պիտի տամ
 քեզի, մինչեւ իսկ կէսը իմ թագաւորութեանս:
 Երդուընցայ այդ, այնպէս չէ՛:

ՍԱԼՈՄԷ.— Երդուընցար այդ, թագաւոր:

Հերձուկիւն.— Եւ ես երբեք չեմ ժխտած իմ
 խօսքս: Ես չեմ անոնցմէ որոնք կը ժխտեն իրենց
 երդումները: Ես չեմ գիտեր ստել: Ես իմ խօսքիս
 գերին եմ, և իմ խօսքս խօսքն է թագաւորի մը:
 Կապաղովկիոյ թագաւորը կը ստէ, բայց անիկա
 ճշմարիտ թագաւոր չէ: Անիկա վախկոտ է: Նոյն-
 պէս դրամ կը պարտի ինծի, որ չի պիտի վճարէ:
 Մինչեւ իսկ իմ դեսպաններս նախատած է ան: Ա-
 նիկա բռնոր խօսած է որոնք վիրաւորական էին:
 Բայց Կեսարը պիտի խաչէ զայն երբ ան Հռոմ
 երթայ: Ես վստահ եմ որ Կեսարը պիտի խաչէ
 զայն: Եւ եթէ ոչ, գէթ պիտի մեռնի ան որդե-
 րէն կերուած: Մարգարէն մարգարէացաւ այդ:
 Է՛ն լաւ, ինչո՞ւ կ'ուշանաս Սալոմէ:

ՍԱԼՈՄԷ.— Ես կը սպասեմ որպէս զի գերի-
 ներս անուշահատութիւններ բերեն ինծի և բերեն
 եօթը քողերը և հանեն իմ սանդալներս: (Դերի-
 ներ անուշահատութիւններ կը բերեն եւ եօթը ֆողեր,
 եւ կը հանեն Սալոմէին սանդալները):

Հերձուկիւն.— Ախ, պիտի պարես մերկ ոտ-

քերով: Լաւ է այդ: Լաւ է այդ: Քու փոքրիկ
ոտքերդ պիտի ըլլան նման ճերմակ աղաւնիներու:
Անոնք պիտի ըլլան նման փոքրիկ ճերմակ ծաղիկ-
ներու որոնք ծառերուն վրայ կը պարեն... Չէ,
չէ, անիկա արիւնի վրայ պիտի պարէ: Արիւն
կայ թափուած գետնին վրայ: Պէտք չէ որ անիկա
արիւնի վրայ պարէ: Ատիկա վատ նշան մըն է:

ՀԵՐՈՎԴԻԱԿ. — Ի՞նչ կ'ըլլայ քեզի եթէ ան
արիւնի վրայ պարէ: Դուն արդէն բաւական խորը
քալած ես արիւնի մէջ...

ՀԵՐՈՎԴԻԷՍ. — Ի՞նչ կ'ըլլայ ինձի: Ախ լուսի-
նին նայէ: Կարմրեր է: Անիկա արիւնի պէս
կարմրեր է: Ա՛հ, մարգարէն ճիշտ մարգարէացաւ:
Անիկա մարգարէացաւ որ լուսինը արիւնի նման
պիտի կարմրէր: Միթէ չի մարգարէացաւ այդ:
Դուք բոլորդ լսեցիք զինքը: Եւ հիմա լուսինը ա-
րիւնի պէս կարմրած է: Դուն չե՞ս տեսնար այդ:

ՀԵՐՈՎԴԻԱԿ. — Ա՛հ, այո՛, լաւ կը տեսնամ
ես այդ և աստղերը հասուն թուզերու պէս կ'իյ-
նան, այնպէս չէ՞, և արեւը կը սենայ, ինչպէս
մազերու քուրձեր և երկիրին թագաւորները կը
վախնան: Այդ գոնէ մարդ կարող է տեսնել:
Մարգարէն կեանքին մէջ մէկ անգամ իրաւունք
ունեցաւ, երկիրին թագաւորները կը վախնան...
Ներս երթանք: Հիւանդ ես դուն: Ներս երթանք
կ'ըսեմ քեզի:

ԵՆՐԱՆԱՍՆԻ ՉԱՅՆԸ. — Ո՛վ է այն որ եկաւ
Եդոմէն, ո՛վ է այն որ եկաւ Պօզրաւէն, որուն
զգեսաը ծիրանիով է ներկուած, որ կը փայլի իր
զարդերուն գեղեցկութեանը մէջ, որ կը քայլէ

զօրաւոր իր մեծութեան մէջ: Ինչո՞ւ համար քու
զգեսադ կարմիրով է արատաւորուած:

ՀԵՐՈՎԴԻԱԿ. — Ներս երթանք: Այդ մար-
դուն ձայնը կը խենդեցնէ զիս: Ես չեմ ուզեր որ
իմ աղջիկս պարէ, մինչ ան շարունակաբար կը
պոռայ: Ես չեմ ուզեր որ ան պարէ, մինչ դուն
այդպէս անոր կը նայիս: Մէկ խօսքով չեմ ուզեր
որ պարէ ան:

ՀԵՐՈՎԴԻԷՍ. — Ոտքի մի՛ ելլար, իմ կինս,
իմ թագուհիս, այդ բոլորը բանի մը պիտի չի
ծառային քեզի: Ներս պիտի չերթամ ես, մինչեւ
որ պարէ ան: Պարէ, Սալոմէ, պարէ դուն ինձի
համար:

ՀԵՐՈՎԴԻԱԿ. — Մի՛ պարեր, աղջիկս:
ՍԱԼՈՄԷ. — Պատրաստ եմ, թագաւոր:
(Սալոմէն կը պարէ եօրր ֆոլերու պարը):

ՀԵՐՈՎԴԻԷՍ. — Ա՛խ, հրաշալի՛, հրաշալի՛: Կը
տեսնա՞ս որ պարեց ինձի համար, քու աղջիկդ:
Մօտեցիր, Սալոմէ, մօտեցիր, որպէս զի տամ
քեզի քու վարձատրութիւնդ: Ա՛հ, ես պարուհի-
ները լաւ կ': վարձատրեմ, ես քեզ արքայավայել
կերպով պիտի վարձատրեմ: Ես պիտի տամ քեզի
ամէն ինչ որ քու հոգիդ կը փափաքի: Ի՞նչ կ'ու-
զես դուն: Խօսէ՛:

ՍԱԼՈՄԷ (Ծուռկի գայով). — Ես կ'ուզէի որ
հիմա ինձի բերէին արծաթէ ափսէի մը մէջ...

ՀԵՐՈՎԴԻԷՍ (Խնդալով). — Արծաթէ՛ ափսէի
մը մէջ, Բայց անշուշտ արծաթէ ափսէի մը մէջ:
Հրաշալի է այնպէս չէ՛: Ի՞նչ է որ պիտի ուզէիր
ունենալ արծաթէ ափսէի մը մէջ, ո՛վ քաղցր եւ

գեղեցիկ Սալոմէ, դուն որ աւելի գեղեցիկ ես քան բոլոր աղջիկները Յուդայի երկիրին: Ի՞նչ պիտի ուզէիր որ բերէին քեզի արծաթէ ափսէի մը մէջ: Ըսէ ինծի: Ինչ որ այ ըլլայ, պիտի տամ քեզի: Իմ գանձերս քեզի կը պատկանին: Ի՞նչ է, Սալոմէ:

ՍԱԼՈՄԷ (Կանգնելով).— Եռքանաանին գլուխը:

ՀԵՐՈՎԻԻԱԴ.— Ախ, լաւ ըսիր, աղջիկս:

ՀԵՐՈՎԻԻԱԴ.— Ո՛չ, ո՛չ:

ՀԵՐՈՎԻԻԱԴ.— Լաւ ըսիր, աղջիկս:

ՀԵՐՈՎԻԻԱԴ.— Ո՛չ, ո՛չ, Սալոմէ: Դուն մի խնդրեր ինձմէ այդ: Դուն մի՛ ահանջ դներ քու մօրդ ձայնին: Անիկա միշտ գէշ խորհուրդներ կուտայ քեզի: Դուն ուշք մի դներ անոր:

ՍԱԼՈՄԷ.— Ես չեմ ուշք դներ իմ մօրս: Ես իմ հաճոյքիս համար է որ կ'ուզեմ Եռքանաանին գլուխը արծաթէ ափսէի մը մէջ: Դուն երդուրնցար, Հերովդէս: Մի՛ մոռնար որ դուն երդում մը երդուրնցար:

ՀԵՐՈՎԻԻԱԴ.— Գիտեմ ես այդ: Ես աստուածներուն վրայ երդուրնցայ: Ես լաւ գիտեմ այդ: Բայց կ'աղաչեմ քեզի, Սալոմէ, ուրիշ բան մը խնդրէ դուն ինձմէ: Խնդրէ ինձմէ կէսը իմ թագաւորութեանս և ես պիտի տամ այդ քեզի: Բայց մի՛ խնդրեր դուն ինձմէ ինչ որ խնդրեցիր:

ՍԱԼՈՄԷ.— Ես կը խնդրեմ քեզմէ Եռքանաանին գլուխը:

ՀԵՐՈՎԻԻԱԴ.— Ո՛չ, ո՛չ, ես չեմ ուզեր այդ:

ՍԱԼՈՄԷ.— Երդուրնցար դուն, Հերովդէս:

ՀԵՐՈՎԻԻԱԴ.— Այո՛, երդուրնցար դուն:

Ամէն մարդ լսեց: Դուն ամէնուն առջեւ երդուրնցար այդ:

ՀԵՐՈՎԻԻԱԴ.— Լու՛: Բեզի չէ որ կը խօսիմ ես:

ՀԵՐՈՎԻԻԱԴ.— Աղջիկս լաւ ըրաւ խնդրելով Եռքանաանին գլուխը: Անիկա զիս նախատինքնորով ծածկեց: Ճիւղալին բաներ ըրած է ինծի դէմ: Կարելի է տեսնել թէ աղջիկս շատ կը սիրէ իր մայրը: Տեղի մի՛ տար աղջիկս: Երդուրնցաւ ան, երդուրնցաւ ան:

ՀԵՐՈՎԻԻԱԴ.— Լու՛, մի խօսիր դուն ինծի... Եկուր Սալոմէ խորհող եղիր: Ես երբեք խիստ եղած չեմ քեզի: Միշտ սիրած եմ ես քեզի... Գրեաց ըլլալ որ ես խիստ շատ սիրած եմ քեզի: Անոր համար մի՛ խնդրեր դուն այս բանը ինձմէ: Ասիկա ահաւոր, սոսկալի բան մըն է ինձմէ խնդրուելու համար: Վստահաբար, կարծեմ կը կատակես: Մարդու մը գլուխը՝ մարմինէն կտրուած ագեղ է վրան նայուելու համար, այնպէս չէ: Յարմար չէ որ կոյսի մը աչքերը այդ տեսակ բանի մը վրայ նային: Ի՞նչ հաճոյք կրնաս ունենալ դուն ատոր մէջ: Չէ՛, չէ՛, այդ չէ ինչ որ կը փափաքես դուն: Լսէ ինծի: Ես զմրուխտ մը ունիմ, խոշոր կտոր զմրուխտ մը, զոր Կեսարի սիրելին զրկեց ինծի: Եթէ այս զմրուխտին մէջէն նայիս, կը տեսնես մեծ հեռաւորութեան մէջ պատահած բաները: Կեսարը ինքն այլ այդպիսի զմրուխտ մը կը կրէ երբ կրկէս կ'երթայ, Բայց իմ զմրուխտս աւելի խոշոր է: Ես լաւ գիտեմ որ իմս աւելի խոշոր է: Անիկա ամէնէն խոշոր զմրուխտն է բովանդակ աշխարհին մէջ: Դուն կ'ուզէիր անիկա, այնպէս չէ՞: Խնդրէ ինձմէ և ես պիտի տամ անիկա քեզի:

ՍԱԼՈՄԷ.— Ես կ'ուզեմ Եոքանաանին գլուխը :
 ՀԵՐՈՎԴԴԵՍ.— Մտիկ չես ըներ : Մտիկ չես
 ըներ : Թող որ խօսիմ, Սալոմէ :

ՍԱԼՈՄԷ.— Եոքանաանին գլուխը :
 ՀԵՐՈՎԴԴԵՍ.— Չէ, չէ, չես ուզեր դուն այդ :
 Դուն այդ կ'ըսես ինծի յուզելու համար, որովհե-
 տեւ ես քեզի նայեցայ այս գիշերը ամբողջ : Իրաւ
 է, ես քեզի նայեցայ այս գիշերը ամբողջ : Քու
 գեղեցկութիւնդ յուզեց զիս : Քու գեղեցկութիւնդ
 խորապէս յուզեց զիս և ես քեզի նայեցայ խիստ
 շատ : Բայց ես ա՛յ քեզի պիտի չի նայիմ : Ոչ ի-
 րերուն և ոչ այ մարդոց պէտք է նայիլ : Միայն
 հայելիներու մէջ պէտք է նայիլ, որովհետեւ հայե-
 լիները միայն դիմակներ կը ցուցնեն : Օ՛հ, օ՛հ,
 գինի բերէք, ծարաւ եմ... Սալոմէ, Սալոմէ,
 բարեկամ ըլլանք : Եկուր հոս... Ա՛խ, ի՞նչ պիտի
 ըսէի : Ի՞նչ էր, Ա՛խ, յիշեցի... Սալոմէ, չէ, բայց
 իմ քովս եկուր. կը վախնամ որ չի լսես զիս :
 Սալոմէ գիտես իմ ճերմակ սիրամարգներս, որոնք
 կը ճեմեն պարտէզին մէջ մրտենիներուն և խոշոր
 նոճիներուն ներքեւներէն : Անոնց կտուցները ոս-
 կիով ոսկեզօծուած են, և անոնց կերած հատիկ-
 ներն ալ ոսկիով ոսկեզօծուած են, և անոնց ոտ-
 քերը ծիրանիով են արատաւորուած : Երբ ձայնն՝
 անձրեւ կուգայ, և լուսինը ինքզինքը ցոյց կու-
 տայ երկինքին մէջ երբ անոնք իրենց պոչերը տա-
 րածեն : Զոյգ զոյգ կը ճեմեն նոճիներու և սեւ
 մրտենիներուն ներքեւներէն և իւրաքանչիւրը
 գերի մը ունի իրեն սպասարկող : Երբեմն ծառե-
 րու վրաներէն կը թռչին, և յանկարծ խոտերուն

մէջ կը կծկտին և լիճին շուրջը : Ամբողջ աշ-
 խարհին մէջ չկան այնքան հրաշալի թռչուններ :
 Ես քեզի պիտի տամ իմ սիրամարգներէս յիսուն
 հատ : Անոնք քեզի պիտի հետեւին ուր որ եր-
 թաս դուն, և անոնց միջեւ դուն պիտի ըլլաս
 այնպէս ինչպէս լուսինը խոշոր ճերմակ ամպի մը
 մէջ... Ես անոնք բոլորը քեզի պիտի տամ : Ես
 հարիւր հատ ունիմ անոնցմէ և ամբողջ աշխար-
 հին մէջ չկայ թագաւոր մը որ իմ սիրամարգնե-
 րուս նման սիրամարգներ ունենայ : Բայց ես ա-
 նոնք ամէնքը քեզի պիտի տամ : Մինակ դուն
 պէտք է զիս ազատես իմ երդումէս և պէտք չէ
 որ ուզես ինձմէ ան ինչ որ ուզեցիր :

(Կը պարսպէ զինիին բաժակը)

ՍԱԼՈՄԷ.— Տուր ինծի Եոքանաանին գլուխը :
 ՀԵՐՈՎԴԴԵՍ.— Աղէկ կ'ըսես, աղջիկս. գա-
 լով քեզի, Հերովդէս, ծծաղելի ես քու սիրա-
 մարգներովդ :

ՀԵՐՈՎԴԴԵՍ.— Լռէ դուն : Միշտ կը պո-
 ռաս, որսի գազանի պէս կը պոռաս : Պէտք չէ :
 Զայնդ կը նեղացնէ զիս : Լռէ՛, կ'ըսեմ... Սա-
 լոմէ, խորհէ՛ թէ ի՞նչ կ'ընես : Այս մարդը թե-
 րեւս Աստուծէ կուգայ : Անիկա սուրբ մարդ մըն
 է : Աստուծոյ մատը դպած է անոր : Աստուած ա-
 նոր բերնին մէջ ահաւոր բառեր է դրած : Պալա-
 տին մէջ, ինչպէս և անապատին մէջ, Աստուած
 անոր հետ է միշտ... Կարելի է գէթ որ այդպէս
 է : Չի գիտցուիր : Կարելի է որ Աստուած ա-
 նոր համար և անոր հետ է : Ասկէ զատ, կրնայ
 ըլլալ որ եթէ մեռնի ան, դժբախտութիւն մը պա-

տահի ինծի: Ամէն պարագայի մէջ, ըսաւ որ իր մեռած օրը դժբախտութիւն մը պիտի պատահի մէկու մը: Այդ մէկը միայն ես կրնամ ըլլալ: Յիշէ որ ներս մտած առեմն արիւնի վրայ սահեցայ: Նոյնպէս ես լսեցի թեւերու բարախիւնները: Ասոնք շատ վատ նշաններ են, և ուրիշ նշաններ ալ կային: Վստահ եմ թէ ուրիշներ ալ կային թէ և ես չի տեսայ զանոնք: Լաւ Սալոմէ, դուն կը փափաքիս որ դժբախտութիւն մը պատահի ինծի: Դուն չե՛ս փափաքիր այդ: Մտիկ ըրէ ինծի:

ՍԱԼՈՄԷ. — Տճ՛ւր ինծի եօքանասնին գլուխը: ԶԵՐՈՎԴԻՍ.— Ախ, դուն մտիկ չես ըներ ինծի. հանդարտ եղիր: Ես... ես հանդարտ եմ: Ես շատ հանդարտ եմ: Մտիկ ըրէ: Ես պահուած գոհարներ ունիմ այս պալատին մէջ, գոհարներ զորս քու մայրդ իսկ երբեք չէ տեսած. գոհարներ որոնք հրաշալի են: Ես մարգարիտներէ մանեակ մը ունիմ, չորս շարքի վրայ: Անոնք նման են լուսիններու՝ արծաթէ ճառագայթներով չՋՂ-թայուած: Անոնք նման են յիսուն լուսիններու՝ ոսկիէ ցանցի մը մէջ բռնուած: Իր կուրծքին փղոսկրին վրայ թագուհի մը կրած է զանոնք: Դուն պիտի ըլլաս թագուհիի մը պէս զեղեցիկ երբ կրես այդ: Ես երկու տեսակ մեղեախկներ ունիմ, մէկը որ գինիի պէս սեւ է, և մէկը որ կարմիր է գինիի պէս, որ ջուրով է գունաւորուած: Ես թօրաղներ ունիմ որոնք վարդագոյն են ինչպէս անտառի աղաւնիին աչքերը, և կանաչ թօրաղներ որոնք կանաչ են ինչպէս աչքերը կատուներուն: Օրախներ ունիմ որոնք շարունակ կ'այրին ձիւնանման բոցով մը, օրախներ որոնք ախուր կ'ընեն մարդոց միտքերը, և որոնք կը վախնան շուքերէն: Մեռած կնոջ աչքի գնտակներու նման

եղնգնաքարեր ունիմ ես: Ես լուսնաքարեր ունիմ որոնք կը փոխուին երբ լուսինը փոխուի և կը տփգունին երբ արեւը տեսնան: Շափիւղաներ ունիմ ես հաւկիթի չափ խոշոր և կապոյտ ինչպէս կապոյտ ծաղիկները: Մովը կը թափառի անոնց մէջ և լուսինը երբեք չի գար խաթարելու անոնց պիքներուն կապոյտը: Ոսկեքարեր ունիմ ես և բիւրեղներ և սուտակներ: Ես սարդեղունգներ ունիմ և յակինթներ և Բաղդէայի քարեր, և ես այդ ամէնքը քեզի պիտի տամ, ամէնքը և ուրիշ բաներ ալ պիտի աւելցնեմ ես անոնց: Հնդկաստանի թագաւորը ճիշտ հիմա ուղարկած է ինծի չորս հովահարներ թուրակներու փետուրներէն շինուած, և Նումիտիոյ թագաւորը զգեստ մը ջայլամի փետուրներէ:

Բիւրեղ մը ունիմ որուն մէջ օրինական չէ որ կին մը նայի, և ոչ ալ երիտասարդներ պէտք է որ տեսնեն զայն մինչեւ որ ձեռուին պարաններով: Սատափէ արկղի մը մէջ երեք զարմանահրաշ պերողակներ ունիմ ես: Ան որ իր ճակատին վրայ կրէ զանոնք կարող է երեւակայել այնպիսի բաներ որոնք գոյութիւն չունին և ան որ իր ձեռքին մէջ կրէ զանոնք կարող է կինները ամուլ դարձնել: Ասոնք խոշոր գանձեր են՝ առանց գինի: Ասոնք անգին գանձեր են: Բայց այս չէ բոլորը: Եփնոսէ արկղի մը մէջ երկու թաս սաթ ունիմ ես որոնք ոսկիէ խնձորներու են նման: Երբ թըշնամի մը թոյն թափէ այս թասերուն մէջ անոնք կը դառնան նման արծաթէ խնձորի մը: Սաթով դրուագուած արկղի մը մէջ ես սանդղաներ ունիմ ապակիով դրուագուած: Ես վերարկուներ ունիմ որոնք Տիւրոսի երկիրէն բերուած են և ապարանջաններ յակինթներով և յամկաքարերով

ծածկուած, որոնք եփրատի քաղաքէն կուգան...
ինչ կը փափաքիս ատոնցմէ աւելի, Սայումէ: Ըսէ
ինծի այն բանը զոր դուն կը փափաքիս, և ես
պիտի տամ քեզի: Ամէն ինչ որ խնդրես պիտի
ես քեզի, բացի մէկ բանէ մը: Ես պիտի տամ
քեզի ամէն ինչ որ իմս է, բացի մէկ կեանքէ մը:
Ես պիտի տամ քեզի քահանայապետին վերար-
կուն: Ես պիտի տամ քեզի սրբարանին քօղը:

ՀՐԵԱՆԵՐԸ. — Օ՛հ, օ՛հ:

ՍԱԼՈՄԷ. — Տո՛ւր ինծի Եոքանաանին գլուխը:

ՀԵՐՈՎԴԻԵՍ (արոտիկ մեջ խորասուզուելով). —

Թող ուզածը արուի անոր: Իրաւ որ իր ձօրը
զաւակն է: (Առաջին զինուորը կը մօտենայ: Հերով-
դիսայ քազաւորիկն ձեռքէն մահուան մատանիկ կը
հանէ եւ զինուորիկն կուտայ, որ ուղղակի դահիճիկն
կը սակի զայն: Դահիճը ապշած կ'երեւայ:) Ո՞վ ա-
ռեր է մատանին: Մատանի մը կար աջ ձեռքիս
վրայ: Ո՞վ խմեր է գինիս: Մէկը խմեր է գինիս:
Օ՛հ, անպատճառ չարիք մը պիտի իյնայ մէկու
մը վրայ: (Դահիճը կ'իջնայ ցրհորիկ մեջ):

ՀԵՐՈՎԴԻԵՍ. — Ախ, ինչո՞ւ համար երդում

ըրի: Թագաւորները երբեք գրաւի դնելու չեն ի-
րենց խօսքը: Եթէ չպահեն այդ խօսքը, սոսկալի է:

ՀԵՐՈՎԴԻԵՍ. — Աղջիկս լաւ ըրաւ:

ՀԵՐՈՎԴԻԵՍ. — Վտտահ եմ թէ դժբախտու-

թիւն մը պիտի պատահի:

ՍԱԼՈՄԷ. — (Կը ծոխ ցրհորիկ վրայ) Չայն
չկայ: Չայն չկայ: Բան չեմ լսեր: Ինչո՞ւ համար
չի պոսար այս մարդը: Ախ, եթէ մէկը ուզեր
ինծի սպաննել, ես կը պոսայի, կը կռուէի, ես
չէի հանդուրժեր... Չա՛րկ, զա՛րկ, Նաամամ,
զա՛րկ կ'ըսեմ քեզի... Չէ, բան չեմ լսեր: Լուռ-
թիւն մը կայ, անաւոր լուռթիւն մը կայ: Ախ, բան

մը ինկաւ գետինին վրայ: Բանի մը իյնալը լսեցի
ես: Դահիճին դաշոյնն է: Կը վախնայ այս գերին:
Դաշոյնը գետինը ձգեց: Չի համարձակիր սպան-
նել զայն: Վախկոտ մըն է այս գերին: Թող զին-
ուորներ զրկուին: (Հերովդիսայիկն մանկաւիկը կը
սեւնէ եւ ակնոր կ'ուղղէ խօսքը) Հոս եկուր, դուն
բարեկամն էիր անոր որ մեռաւ, այնպէս չէ: Լաւ
ուրեմն, ես քեզի կ'ըսեմ որ մեռած մարդիկ չի
կան բաւական: Գնա՛ և ըսէ զինուորներուն որ
վար երթան և բերեն ինծի իմ ուզածս, ան բանը
որ թագաւորը խօստացաւ ինծի, ան բանը որ ին-
ծի կը պատկանի:

(Մանկաւիկը կ'ընկրկի: Սայումեկն զինուորներուն
կը դառնայ)

Այս կողմ, դո՛ւք, զինուորներ: Իջէք մէջը
այս ջրհորին և բերէք ինծի գլուխը այս մարդուն:
(Հինուորները կ'ընկրկիկն) Թագաւոր, թագաւոր,
հրաժայէ՛ զինուորներուդ որ բերեն ինծի Եոքա-
նաանին գլուխը:

(Անպակն սեւ քազուկ մը, դահիճիկն քազուկը
վեր կուգայ ցրհորիկն կրելով արծաթ վահանի մը
վրայ Եոքանաանիկն գրախը: Սայումեկ կը յափշտակի
զայն: Հերովդիսայ իր դիմքը կը պահէ վերարկուովը:
Հերովդիսայ կը ժպտի եւ կը հովանաւորի: Նազուիե-
ցիները ծուկի կուգան եւ կը ակսին աղօթել:)

ՍԱԼՈՄԷ. — Ս՛հ, դուն չի յօժարեցար որ ես
համբուրէի քու բերանդ, Եոքանաան: Լաւ, ես պիտի
համբուրեմ զայն հիմա: Ես պիտի խածնեմ անիկա իմ
ակռաններովս ինչպէս հասուն պտուղ մը: Այո, ես
պիտի համբուրեմ քու բերանդ, Եոքանաան: Ես ըսի
ատիկա: Միթէ չըսի՞. ես ըսի ատիկա: Ախ, ես պիտի
համբուրեմ անիկա հիմայ... բայց ինչո՞ւ համար
ինծի չես նայիր, Եոքանաան: Գու աչքերդ որոնք

ա՛յնքան կատաղութեամբ և արհամարհանքով լե-
ցուն էին, զոց են հիմա: Բա՛ց աչքերդ: Վեր վեր-
ցուր արտեւանունքներդ, Եօքանաան: Ինչո՞ւ հա-
մար չես նայիր դուն ինձի: Կը վախնա՛ս միթէ
ինձմէն, Եօքանաան, որ չես ուզեր նայիլ ինձի:
Եւ լեզուդ որ թոյն արձակող կարմիր օձի մը
նման էր, ա՛յ չի շարժիր, ա՛յ բան չըսեր հիմայ,
Եօքանաան, այն ծիրանեզոյն իժը, որ ժահր կը
թօնէր իմ վրաս: Տարօրինակ բան է, այնպէս
չէ: Ի՛նչպէս կ'ըլլայ որ կարմիր իժը այլ:ս չի
շարժիր... Դուն չուզեցիր զիս, Եօքանաան:
Դուն մերժեցիր զիս, դուն վատ բառեր խօսե-
ցար ինձի դէմ: Դուն նկատեցիր զիս վաւա-
շոտ, պոռնիկ, զիս, Սալոմէն, Հերովդէիադի
դուս րը, Յուդայի երկրին Իշխանուհին: Այս
պէս, Եօքանաան, ես տակաւին կ'ապրիմ,
բայց դո՛ւն, դո՛ւն մեռած ես, և ջու գլուխդ
ինձի կը պատկանի: Ես ինչ որ կ'ուզեմ ան
կ'ընեմ անով: Ես զայն կրնամ նետել շունե-
րուն և օղերու թռչուններուն: Ան ինչ որ շուները
կը թողուն օղերու թռչունները պիտի լսին...
Ախ, Եօքանաան, Եօքանաան, դուն միակ մարդն
էիր որ ես սիրեցի: Բոլոր միւս մարդերը ատելի
են ինձի: Բայց դուն հիանալի էիր: Քու մար-
մինդ փղոսկրէ սիւն մըն էր արծաթ ագոյցի մը
վրայ: Անիկա պարտէզ մըն էր տատրակներով եւ
արծաթ շուշաններով լեցուն: Անիկա արծաթէ
աշտարակ մըն էր փղոսկրեայ ասպարներով ծած-
կուած: Աշխարհին վրայ չկար բան մը ա՛յնքան
ճերմակ որքան ջու մարմինդ: Աշխարհին մէջ
չկար բան մը այնքան սեւ որքան ջու մաղերդ:
Ամբողջ աշխարհին մէջ չկար բան մը այնքան

կարմիր որքան ջու բերանդ: Քու ձայնդ բուր-
վառ մըն էր որ տարօրինակ բոյրեր կը ցանցնէր,
և կրք քեզի նայեցայ՝ ես լսեցի տարօրինակ երա-
ժշտութիւն մը: Ախ, ինչո՞ւ չի նայեցար ինձի,
Եօքանաան: Քու ձեռքերուդ և ջու անէծքնե-
բուդ ետեւը պահեցիր դէմքդ: Դուն ջու աչքե-
րուդ վրայ դիր ծածկոյթի մէկու մը որ կ'ուզէր
իր Աստուածը տեսնել: Լաւ, դուն տեսար ջու
Աստուածդ, Եօքանաան, բայց զիս, զիս երեք
չի տեսար: Եթէ տեսած ըլլայիր զիս, պիտի սի-
րէիր դուն զիս: Ես, ես տեսայ քեզի Եօքանաան,
և սիրեցի ես քեզի: Ախ, ինչքան սիրեցի ես
քեզի: Եք սիրեմ տակաւին քեզի, Եօքանաան,
քե՛զ միայն կը սիրեմ... ես ծարաւի եմ ջու գե-
ղեցկութեանդ. ես նօթի եմ ջու մարմինիդ. եւ
ոչ գինին, ոչ ալ պտուղները կարող են հանդար-
տեցնել իմ ցանկութիւնս: Ես ի՛նչ ընեմ հիմա,
Եօքանաան: Ոչ հեղեղները և ոչ ալ մեծ ջուրերը
կրնան մարել իմ կիրքս: Իշխանուհի էի ես, եւ
դուն արհամարհեցիր զիս: Ես կոյս էի և դուն իմ
կուսութիւնս առիր ինձմէն: Ես մաքուր էի, եւ
դուն իմ երակներս կրակով լեցուցիր... Ախ, այս,
ինչո՞ւ չի նայեցար դուն ինձի, Եօքանաան: Եթէ
ինձի նայած ըլլայիր, պիտի սիրէիր զիս, լաւ զի-
տեմ որ դուն պիտի սիրէիր զիս, և սիրոյ խոր-
հրդաւորութիւնը աւելի մեծ է քան թէ մահուանը:
Պէտք է միայն սէրը նկատի առնել:

ՀԵՐՈՎԴԻԵՍ. — Ճիւղային է, ջու աղջիկդ,
բոլորովին ճիւղային է: Իրա՛ւ, ինչ որ ըրաւ՝
մեծ ոճիր է: Վստահ եմ որ ոճիր մըն էր այս չի
ճանցուած աստուած:

ՀԵՐՈՎԴԻԵՍ. — Ես կ'ուզեմ տեսնել իմ աղ-
ջըկանս ըրածը:

ՀԵՐՈՎԴԵՍ (Կանգնելով) .— Ախ, ահա՛ որ
կը խօսի ազգապիղծ կի՛նը: Եկո՛ւր, ես պիտի
չմնամ հոս: Եկո՛ւր կ'ըսեմ քեզի: Ապահովաբար
ահաւոր բան մը պիտի գայ: Մանասէ, Իսաքար,
Ովսիա, Տարեցէ՛ք Չահերը: Ես իրերուն պիտի
չի նայիմ, և չպիտի հանդուրժեմ որ իրերն ալ
ինձի նային: Մարեցէ՛ք Չահերը: Ծածկեցէ՛ք լու-
սինը: Ծածկեցէ՛ք աստղերը: Պահենք ինքզինքնիս
մեր պալատին մէջ. Հերովդիադ: Ես կը սկսիմ
վախնալ: (Գերիները կը մտնեն ջաները: Աստղերը
կ'անհետանան: Խոշոր սեռ անկ մը շուսիկը կը խաչա-
ձեռե եւ կը ծածկե զայն ամբողջովի: Բենը աստիկ
կը մտնուայ: Թագաւորը կը սկսի սանդուխեմ վեր
եղայ:)

ՍԱԼՈՄԷԻՆ, ՉԱԹԵԸ .— Ա՛խ, ես համբուրեցի
քու բերանդ, Եոքանաան: Ես համբուրեցի քու
բերանդ: Իսոն համ մը կար շրթներուդ վրայ:
Արբունի համն էր այդ... Բայց թերեւս սիրոյ
համն է... Կ'ըսեն թէ դառնահամ է սէրը...
Բայց ի՞նչ փոյթ, ի՞նչ փոյթ: Ես համբուրեցի քու
բերանդ, Եոքանաան:

(Լուսնի շող մը կ'իյնայ Սալոմեիկն վրայ, լոյ-
սով պարուրելով զայն:)

ՀԵՐՈՎԴԵՍ .— (Ետն դառնալով եւ Սալոմեիկն
ենկնելով) Ապանեցէ՛ք այդ կի՛նը:

(Զինուորները դեպ առաջ կը խուժեն եւ ի-
րենց վահաններուն ներքեւ կը ճզմեն Սալոմեիկն, Հե-
րովդիայի դուստրը, Յուդայի երկրի իշխանուհիկն:)

« Ազգային գրադարան

NL0169423

